فَاذْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُواْ لِي وَلاَ تَكْفُرُونِ

ورځني مسنونه

اذکار

(فضائل،آداب او احکام)

مؤلف: حمدالله «شاکری»

بسم الله الرحمن الرحيم

لړلیک

لومړی فصل 5

د ذکر فضیلت ، ګټې او آداب 5

اول - په قرآن کې د ذکر فضائل 5

دوهم - په سنتو کې د ذکر فضیلت 9

د ذکر فوائد او ګټې 13

د ذِکر تعریف 17

د ذکر کثیر څخه مطلب څه دی ؟ 17

د ذکر آداب 19

د ذِکر مراتب 21

د تسبیحاتو ویلو طریقه 22

دوهم فصل 24

مطلق او مقید اذکار 24

د سبا او بیګا اذکار 24

د ماښام یا بیګا اذکار 34

د اوداسه اذکار 38

د آذان اذکار 39

د جومات اذکار 40

د لمانځه وروسته اذکار 41

د لمانځه نه وروسته اذکارو خلاصه 44

کور ته د ننوتلو او وتلو اذکار 45

د خوراک اذکار..46
د قضای حاجت اذکار 47
د خوب اذکار..47
د عطسه (پرنجيدلو) دعا 48
د بازار اذکار 48
د سفر اذکار 49
د باران غوښتلو دعا 52
د قبر د زيارت دعا...52
د مريض د عيادت (پوښتنې) دعا 53
د واده کولو يا سپرلۍ اخيستلو دعا......................................53
د جامې اغوستلو دعا 53
د مياشتې د ليدلو دعا...54
د مجلس د ختم دعا..55
د خپلې بی بی سره د کورواله کولو په وخت کې دعا.................55
د علم د طلب دعا...55
د خطرناکو امراض د وقايې دعا 56
د شرک نه د نجات دعا 56
د دوښمن سره د مخامخ کيدو دعا.......................................56
د چرګ ،خره او سپي د آواز په وخت کې دعا.........................56
د قهر او عصې په وخت دعا..57
د پور يا قرض نه د نجات دعا 57

د ايمان د ثبات دعا 58

د هدايت دعا 58

د غم او پريشانی دعا 59

د هر كار په پيل كې «بسم الله » ويل 59

دريم فصل 60

مطلق (غير مقيد) اذكار 60

د قرآن كريم تلاوت 60

د قرآن تلاوت د غفلت څخه نجات دی: 62

د «لا اله الا الله » ذكر 62

د «سبحان الله وبحمده ، سبحان الله العظيم » ذكر 63

د « لا حول و لا قوة » ذكر 64

د «لا إله إلا الله، وحده لا شريك له ...» ذكر 65

«استغفار » ويل 66

اسماء الحسنی 67

اسم اعظم 68

درود شريف 70

څلورم فصل 74

د اذكارو په باره كې څو مسائل 74

جهري ذكر كول څه حكم لري ؟ 74

جماعي (ډله ييز) ذكر كول څه حكم لري ؟ 75

د ذكر او مناجاتو سره د موسيقی د آلاتو ږغول څه حكم لري ؟ 76

په شريکه د قرآن ختم څه حکم لري ؟ 77

لومړی فصل

د ذکر فضیلت ، ګټې او آداب

اول - په قرآن کې د ذکر فضائل

١- ذکر کول د الله تعالی د حکم پر ځای کول دي :

الله سبحانه وتعالی فرمايي: [وَاذْكُر رَّبَّكَ فِي نَفْسِكَ تَضَرُّعاً وَخِيفَةً وَدُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ وَالآصَالِ وَلاَ تَكُن مِّنَ الْغَافِلِينَ] (الأعراف:٢٠٥).

ژباړه: او خپل رب په خپل زړه کې (له ځانه سره) په زارۍ او وېره ، نه په لوړ آواز په سبا او بيګا کې ياد کړه او له غافلانو څخه مه کيږه .

٢- د ذکر کوونکو لپاره مغفرت او لوی اجر (جنت) دی :

الله سبحانه وتعالی فرمايي: [وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيراً وَالذَّاكِرَاتِ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُم مَّغْفِرَةً وَأَجْراً عَظِيماً] (الأحزاب:٣٥).

ژباړه: او د الله ډير ډير يادوونکي (نارينه) او يادونکې (ښځې) الله تعالی دغو ټولو ته بخښنه او لويه بدله چمتو کړې ده .

٣- الله تعالی په ذکر کوونکو رحمت نازلوي او ملائکې د هغوی لپاره دعا او ښنه غواړي :

الله سبحانه وتعالی فرمايي: [يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا * وَسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلاً] (الاحزاب :٤١،٤٢).

ژباړه: ای مؤمنانو ! الله پاک په ډیر ډیر یادولو سره یادوئ ، او په سبا او بیګا کې د هغه تسبیح وایئ .

وروسته فرمايي : [هُوَ الَّذِي يُصَلِّي عَلَيْكُمْ وَمَلَائِكَتُهُ لِيُخْرِجَكُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَكَانَ بِالْمُؤْمِنِينَ رَحِيمًا] (الاحزاب: ۴۳) .

ژباړه: دی هغه (ذات) دی چې پر تاسې درود استوي او پرښتې يې هم ، څو تاسې له تیارو څخه روښنايي ته را وباسي .او (الله) پر مؤمنانو ډیر لورووونکی دی .

ابن عباس رضی الله عنه وايي چې په دې امت باندې د الله تعالی د جانبه د لويو نعمتونو څخه يو دا نعمت دی چې پر مؤمنانو باندې درود (رحمت) استوي ، د الله تعالی درود د رحمت او برکت په معنی دی او د ملائکو درود د دعا او بښنې معنی لري .

وهذه نعمة من الله تعالى على هذه الأمة من أكبر النعم، ودليل على فضلها على سائر الأمم. وقد قال: "كنتم خير أمة أخرجت للناس" [آل عمران: ۱۱۰]. والصلاة من الله على العبد هي رحمته له وبركته لديه. وصلاة الملائكة: دعاؤهم للمؤمنين واستغفارهم لهم.(تفسير القرطبي سوره الاحزاب).

۴- د الله تعالی ذکر او عبادت د زړه او روح د اطمنان او داډ يوازنی وسيله ده :

لقوله سبحانه وتعالى :[الَّذِينَ آمَنُواْ وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُم بِذِكْرِ اللّهِ أَلاَ بِذِكْرِ اللّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ] (رعد: ۲۸)

ژباړه: هغه کسان چې ايمان يې راوړی او زړونه يې د الله پاک په ياد آراميږي ،خبر شئ چې د الله تعالی په يادښت زړونه ډاډمن کيږي .

۵- ذکر او عبادت اصلاً شکر دی او د هغه څخه مخ اړول کفران او ناشکري د .

[فَاذْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُواْ لِي وَلاَ تَكْفُرُونِ] (البقره: ۱۵۲) .

ژباړه : نو ما یاد کړئ (په ذکر، اطاعت او عبادت) سره چې زه (هم) تاسې یاد کړم (په ثواب او نعمت) او زما شکر او باسئ او نا شکري مه کوئ .

د جناب رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه روایت نقل شوی دی چې : «من أطاع الله فقد ذكر الله ... ومن عصى الله فقد نسي الله» (رواه البیهقي: ۳۹۳/۱).

یعني : چا چې د الله تعالی عبادت وکړ هغه الله تعالی یاد کړ ، او چا چې د الله تعالی نافرماني وکړه هغه الله تعالی هیر کړ .

سعید بن جبیر وایي : ذکر د الله تعالی عبادت دی نو څوک چې عبادت نه کوي هغه ذکر نه کوي .

عبدالله بن وهب له هشام بن سعید او هغه له زید بن أسلم څخه روایت کوي چې : موسی علیه السلام وویل : یا ربه ! څنګه ستا شکر ادا کړم ، رب (جل جلاله) هغه ته وفرمایل : زما ذکر کوه (ما یاد ساته) او ما مه هیروه .(تفسیر القرطبي ۱۷۱/۲ ، تفسیر ابن کثیر ۴۶۴/۱).

۶- ذکر د الله تعالی د نیکو او خاصو بنده ګانو صفت دی:

[يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لاَ تُلْهِكُمْ أَمْوَالُكُمْ وَلاَ أَوْلاَدُكُمْ عَن ذِكْرِ اللَّهِ وَمَن يَفْعَلْ ذَلِكَ فَأُوْلَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ] (المنافقن :۹) .

ژباړه : اى مؤمنانو ! تاسو دې د الله له ذكر نه نه خپل مالونه غافله كړي او نه خپل اولادونه۔ او هغه څوك چې دا كار وكړي، نو همدغه زيانكاران (تاوانيان) دي.

او فرمايي :[رِجَالٌ لَا تُلْهِيهِمْ تِجَارَةٌ وَلَا بَيْعٌ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَإِقَامِ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ يَخَافُونَ يَوْمًا تَتَقَلَّبُ فِيهِ الْقُلُوبُ وَالْأَبْصَارُ](سورة النور الآية: ٣٧).

ژباړه : هسې سړي يې ثنا او صفت وايي چې تجارت او راكړه وركړه يې د الله له يادولو د لمانځه له ودرولو ، د زكات له وركولو څخه نه بې پروا كوي له هغې ورځې نه ډاريږي چې زړونه پكې اوړي را اوړي او سترګې ردې خيږي.

٧- ذكر د الله تعالى د مدد او نصرت وسيله ده :

[يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ إِذَا لَقِيتُمْ فِئَةً فَاثْبُتُواْ وَاذْكُرُواْ اللّهَ كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلَحُونَ] (الانفال: ٤٥) .

ژباړه : اى مؤمنانو ! كله چې د دوښمن د كومې ډلې سره مخ شوئ نو ښې مو كلكې كړئ او الله پاک ډير يادوئ ښايي چې برى مو په برخه شي .

٨- د الله تعالى د ذكر څخه غفلت هلاكت او ستره بدبختي ده :

الله سبحانه وتعالى فرمايي: [وَمَنْ أَعْرَضَ عَنْ ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا وَنَحْشُرُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَعْمَى] (طه: 124).

ژباړه : او چا چې زما له (ياد، عبادت ، او أمر) څخه مخ واړاوه ، نو بې شكه چې د هغه ژوند به تنګ وي او مونږ به هغه د قيامت په ورځ ړوند را پاڅوو .

او فرمـايي: [فَوَيْـلٌ لِلْقَاسِـيَةِ قُلُـوبُهُمْ مِـنْ ذِكْـرِ اللَّهِ أُولَئِـكَ فِي ضَـلالٍ مُبِـينٍ] (الرمز:٢٢).

ژباړه : پس هلاكت دى هغو كسانو ته چې د هغوى زړونه د الله لـه ذكره سخت دي، دغه كسان په ښكاره ګمراهى كې دي.

او فرمايي: [وَمَـنْ يَعْـشُ عَـنْ ذِكْـرِ الـرَّحْمَنِ نُقَـيِّضْ لَـهُ شَـيْطَانـاً فَهُـوَ لَـهُ قَـرِينٌ] (الزخرف:٣٦).

ژباړه: او هر هغه څوك چې د رحمٰن له ذكر نه اعراض كوي (سترګې پټوي)، (نـو مونږ به په ده باندې يو شيطان مسلط كړو، نـو هغه به لـه ده سـره تل ملګرى وي.

دوهم - په سنتو كې د ذكر فضيلت

١- الله تعالى د نږدېوالي وسيله :

لـه ابى هريره رضى الله عنه څخه روايت دى چې رسـول الله صلى الله عليه وسـلم فرمايلي:«يَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى: أَنَا عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِي بِي، وَأَنَا مَعَهُ إِذَا ذَكَرَنِي، فَإِنْ ذَكَرَنِي فِي نَفْسِهِ ذَكَرْتُهُ فِي نَفْسِي، وَإِنْ ذَكَرَنِي فِي مَلإٍ ذَكَرْتُهُ فِي مَلإٍ خَيْرٍ مِنْهُمْ، (البخاري)

ژباړه: د الله (جل جلا لـه) ارشـاد دى : چې زه خپل بنـده سـره هغسې معامله كوم څنګه چې دى په ما باندې ګمان كوي او كله چې دى ما يادوي نو زه ده سره يم ، كچيرې دى ما پخپل زړه كې يادوي زه هم دى په خپل زړه كې يادوم او كچيرې دى ما په مجلس او ټولي كې يادوي زه يې د هغه نه غوره ډله چې پرښتې دي يادوم .

۲- ذکر د بنده درجي لوړوي :

رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمايلي : « سبقَ المُفَرِّدُونَ » قالوا: ومَا المُفَرِّدُونَ يا رسُول اللَّه؟ قال: « الذَّاكِرُونَ اللَّه كَثيراً والذَّاكِراتُ » (رواه مسلم).

ژباړه : مخکې شول مفردون ، (صحابه کرامو) وويل : يا رسول الله مفردون څوک دي ؟ ويې فرمايل : د الله تعالی زيات ذکر کوونکي نارينه او ښځې .

۳- ذکر د زړه احساس ژوندی کوي :

له ابی موسی الأشعري رضی الله عنه څخه روايت دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمايلي:«مَثَلُ الذي يَذكُرُ ربَّهُ وَالذي لا يذكُرُه، مَثَل الحيِّ والمَيِّتِ » (رواه البخاري).

ژباړه: مثال د هغه چا چې د الله (جل جلا له) ذکر کوي او هغه چې غافله وي له ياد د الله تعالی څخه داسې دی لکه ژوندی او مړ .

تشريح : په ذکر سره د زړه احساس ژوندی کيږي چې معروف (نيک کار) او منکر (بد کار) ، حق او باطل پيژني او کله چې د زړه احساس مړ شي نه نيک کار پيژني او نه هم د بد کار څخه د انکار کولو کوم احساس پکې وي او نه هم د حق او باطل تر منځ فرق کولای شي .

۴- په ذکر مشغول اوسيدل د صالحانو عمل دی :

عبدالله بن بسر رضی الله عنه وايي چې يو سړي رسول الله صلی الله علیه وسلم ته وويل :

إنَّ شَرائِعِ الإسْلامِ قَدْ كَثُرتْ علَي، فَأخبِرْني بِشيءٍ أتشَبَّثُ بهِ قال: « لا يَزالُ لِسَانُكَ رَطْباً مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ » (احمد ، الترمذي باسناد حسن) .

ژباړه: (يا رسول الله !) د اسلامي شريعت احكام ډير دي ما ته داسې شی را وښيه چې زه هغه خپل دستور او مشغله جوړ کړم رسول الله صلی الله عليه وسلم ور ته وفرمايل : د الله پاک په ذکر هر وخت رطب اللسان اوسه (ژبه دې د الله پاک په ذکر لمده او مشغوله ساته) .

تشريح : يعني په هر حالت کې د الله تعالی په ذکر باندې مشغول اوسيدل د صالحانو عمل دی ، لقوله سبحانه وتعالی :[الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَاماً وَقُعُوداً وَعَلَى جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلاً سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ].

۵- ذکر د الله تعالی د عذاب څخه د نجات وسيله ده :

معاذ بن جبل رضی الله عنه وايي يو سړي رسول الله صلی الله عليه وسلم ته وويل : « مَا عَمَلَ آدَمِيٌّ عَمَلاً أَنْجَى لَهُ مِنْ عَذَابِ اللَّهِ مِنْ ذِكْرِ اللَّه» (صحيح الجامع ۵۶۴۴ ، لترغيب والترهيب ۳۲۷/۲) .

ژباړه: د الله تعالی د ذکر نه زيات دچا بنيادم هيڅ عمل د عذاب قبر نه زيات نجات ورکونکی نشته.

۶- د ذکر او عبادت پرته دنيا ملعونه ده :

له ابی هریره رضی الله عنه څخه روایت دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي:

« الدُّنْيَا ملْعُونَة، ملْعُونٌ ما فِيهَا، إلاَّ ذِكرَ اللَّه تَعَالى ، وما والاَه، وعَالما، أوْ مُتَعلِّماً » (رواهُ الترمذيُّ وقال: حديثٌ حسنٌ).

ژباړه : دنیا معلونه ده او څه چې په هغه کې دي ملعون دي ، پرته د الله تعالی له ذکر او عبادت ، عالم او متعلم (د علم زده کول او بل ته وربښودل) .

تشریح : د انسان د پیدایښت هدف د الله تعالی عبادت دی ، ځمکه او د هغه مربوط کائنات د انسان لپاره مسخر شوي دي ، څو پورې چې په دنیا کې یو مؤمن هم وي او هغه د الله تعالی ذکر کونکی او عبادت کونکی وي نو موجوده هستي به هم وي مګر کله چې د ځمکې له مخ څخه د الله تعالی ذکر او یاد ختم شي نو بیا به دا هستی هم رنګه او له منځه لاړه شي .

۷- د ذکر پرته ژوند تیرول نقصان او خسران دی :

له ابی هریره رضی الله عنه څخه روایت دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي:

:« مَنْ قعَدَ مَقْعَداً لم يَذْكُرِ الله تعالى فِيهِ كَانَت عليه مِنَ الله ترَة، وَمَن اضطجَعَ مُضْطَجَعاً لايَذْكرُ الله تعالى فيه كَانتْ عَلَيْه مِنَ الله ترَةٌ» (رواه أبو داود).

ژباړه : څوک چې کوم ځای کیناستو چې هلته یې د الله تعالی ذکر پکې ونه کړو، دا (عمل) د الله تعالی د ناخوښی ملامتیا ده ، او څوک چې کوم ځای کې ده ده لګولي وي (څملاستلی وي) او د الله تعالی ذکر یې پکې نه وي کړی نو دا هم د خساري ، نقصان او د الله تعالی د خفګان سبب دی

۸- ذكر د شيطان د شر څخه د نجات وسيله ده :

جناب نبي كريم صلى الله عليه و سلم فرمايي : «إذا دخل الرجل بيته فذكر الله عز و جل عند دخوله و عند طعامه قال الشيطان: لا مبيت لكم و لا عشاء. فإذا دخل ولم يذكر الله قال: أدركتم المبيت. و إن لم يذكر الله عند طعامه قال الشيطان: أدركتم المبيت و العشاء»

ژباړه: كله چې سړی كور ته د داخليدو په وخت كې او د خوراک په وخت كې الله ياد كړي نو شيطان وايي: تاسې لره نه تخت شته او نه شپه.

او كله چې داخل شي او الله تعالى ياد نه كړي نو وايي: تخت او استراحت ځای مو پيدا كړ، او كه د خوراک په وخت كې الله ياد نه كړي شيطان وايي: تخت او شپه مو پيدا كړل (د شپې تيرولو ځای مو پيدا كړ).

د ذكر فوائد او ګټې

په ذكر كې تر سلو زياتې ګټې دي چې ابن القيم رحمه الله پخپل كتاب "الوابل الصيّب" كې ذكر كړې دي چې ځينې يې په لاندې ډول دي :

۱- د الله تعالى رضا او خوښي.

۲- د غم او پريشانی لريوالی د خوښی او خوشحالی راوستل .

لقوله سبحانه وتعالى :[الَّذِينَ آمَنُواْ وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُم بِذِكْرِ اللّهِ أَلاَ بِذِكْرِ اللّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ] (الرعد: ۲۸)

۳- د زړه ، بدن او ایمان قوت ، زړه ته د الله (جل جلا له) د طرف نه د علم د دروازو پرانیستل .

۴- د زرق پراخي ، پس ذکر د دروازو پرانیستونکی دی .

۵- د ژبې مشغولیدل ، له غیبت او بې ګټې خبرو څخه نجات .

رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي: « لا تُكْثِرُوا الكَلامَ بغَيْرِ ذِكْرِ اللَّه، فَإنَّ كَثْرَةَ الكَلامِ بِغَيْرِ ذِكْرِ اللَّه تَعالَى قَسْوةٌ لِلْقَلْب،وإنَّ أبْعَدَ النَّاسِ مِنَ اللَّهِ القَلبُ القَاسي » . (رواه الترمذي).

ژباړه : د الله تعالی د ذکر پرته ډېرې خبرې مه کوئ ، ځکه د الله تعالی د ذکر پرته ډېرې خبرې د زړه د کلکوالی سبب کیږي ، او الله تعالی ته په خلکو کې تر ټولو لرې کس سخت زړی سړی دی.

۶- ملائکې د ذکر کونکو د پاره مغفرت غواړي .

لقوله سبحانه وتعالی: [وَيَسْتَغْفِرُونَ لِلَّذِينَ آمَنُوا] (غافر:۷).

ژباړه: او د مؤمنانو لپاره بخښنه غواړي .

۷- د زړه ژوندې کیدل او د نفاق څخه نجات .

۸- ذکر کونکی الله (جل جلا له) ته محبوب دی او دی به خلکو ته محبوب وي .

۹- د ګناهونو محو او نابودي ځکه ذکر لویه نیکه ده او نېکي بدي له منځه وړي.

۱۰- د الله (جل جلا له) د عذاب څخه نجات لکه څنګه چې معاذ مرفوعاً روایت کوي :

«ما عمل آدميّ عملاً أنجى له من عذاب الله عز وجل من ذكر الله تعالى» (رواه الإمام أحمد، وصححه المنذري في الترغيب، و صحيح الجامع) .

ژباړه : هيڅ عمل انسان ته د الله د عذاب دومره نجات ورکونکی نه دی لکه ذکر .

۱۱- د قيامت په ورځ د پښېمانتيا نه نجات څکه هغه وخت او مجلس چې په دنيا کې بغير له ذکر تير شوی وي سرې په به هغه باندې افسوس کوي .

۱۲- ذکر نظر نورو عباداتو ته آسانه دی او فضليت يې زيات دی .

۱۳- ذکر کونکي لره نور دی په دنيا کې نور دی په قبر کې او نور دی په حشر کې او نور دی پر پل صراط باندې.

۱۴- د زړه بيداري او د ايمان زياتوالی او قوت :

الله سبحانه وتعالى فرمايي:[إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَاناً وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ](الأنفال:۲).

يعني : يقيناً مؤمنان هغه کسان دي چې کله الله پاک ياد کړ شي د دوی زړونه له (الله) څخه وېرېږي او کله چې د الله پاک آيتونه پرې ولوستل شي نو د دوی ايمان لا پياوړی کوي او دوی پر خپل رب توکل کوي .

۱۵- ذکر د زړه شفا او درملنه ده او غفلت د زړه مرض دی نو خپل زړونه د الله (جل جلا له) په ذکر تداوي کړئ.

۱۶- ډیر ذکر کول هغه که په لاره وي ، کور کې وي او سفر کې وي هغه ځایونه به د قیامت په ورځ په بنده باندې شاهدان وي .

۱۷- د زړه او مخ نوراني کیدل .

۱۸- په تنهایی کې د ذکر پر مهال ژړا کوونکی د قیامت په ورځ د عرش تر سیورې لاندې وي .

۱۹- د هېرې او غفلت څخه نجات .

۲۰- د شیطان د شر څخه نجات .

۲۱- د دوښمنانو پر وړاندې د نصرت وسیله .

۲۲- ذکر د شکر رأس دی چا چې ذکر وکړ هغه شکر ادا کړ .

۲۳- ذکر کول د زهد سبب ګرځي ، چې انسان ته له حب دنیا څخه نجات ورکوي او د آخرت طرف ته یې متوجه کوي .

۲۴- ذکر د زړه سختوالی له منځه وړي .

۲۵- د برکت د نزول سبب ګرځي .

۲۶- مشکلات او سختۍ کموي او د کارونو د آسانی سبب کرځي .

۲۷- د زړه د قوت سبب ګرځي .

۲۸- د الله تعالی په نزد غوره کس هغه دی چې ژبه یې په ذکر لمده وي .

۲۸- د زړه اراده او عزم قوي کوي .

۲۹- زړه غني ګرځوي او له حاجت څخه نجات ورکوي .

د ذِكر تعريف

ذِكر په لغت كې يادول ، ثنا او صفت ، لمونځ ، دعا ، شكر ، اطاعت ، د قرآن قرائت ، تسبيح او تمجيد ته وايي .

په اصطلاح كې دوې معناوې لري عام او خاص .

الف)عام : شامليږي ټولو عباداتو لره لكه : لمونځ ، زكات ، روژه ، حج ، جهاد ، أمر بالمعروف او نهى عن المنكر ، د قرآن تلاوت، تسبيح ، تمجيد ، د الله تعالى په قدرتونو كې فكر كول ، د علم شرعي حاصلول ، د منكراتو او ناروا څخه ځان ساتل ذكر بلل كيږي .

ب)خاص : په داسې الفاظو د الله تعالى ذكر كول چې په كتاب الله او سنتو كې ثابت وي لكه : تسبيح ، تمجيد او ټول مأثور اذكار كوم چې د رسول الله صلى الله عليه وسلم څخه ثابت شوي وي.

د ذكر كثير څخه مطلب څه دى ؟

الله سبحانه وتعالى فرمايي:[الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَىَ جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضِ] (آل عمران :١٩١) .

ژباړه: هغه كسان چې په ولاړه او ناسته او پر څنګ وهلي باندې الله پاک يادوي او د آسمانونو او ځمكې د پيدايښت (رازونو) كې فكر كوي .

[وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتِ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُم مَّغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا] (الاحزاب) .

ژباړه: او د الله ډير ډير يادوونكي (نارينه) او يادونكي (ښځې) الله پاک دغو ټولو ته بخښه او لويه بدله چمتو كړې ده .

[يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا * وَسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلاً] (الاحزاب: ۴۱-۴۲).

اى مؤمنانو ! الله پاک په ډير ډير يادولو سره يادوئ ، او په سبا او بيګا كې د هغه تسبيح وايئ .

مجاهد رحمه الله وايي : د زيات ذكر كولو حد دا دى چې انسان هر وخت په ولاړه ، ناستي ، څملاستو د الله پاک په ذكر مشغول وي .

ابن صلاح رحمه الله وايي : انسان چې سبا او بيګاه او هر وخت د رسول الله صلى الله عليه وسلم نه ثابت اذكار او ماثورې دعا ګاني وايي او په هغه باندې همشوالى وكړي .

ابن عباس رضى الله عنه په تفسير ددې آيت [وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتِ]وايي : الله تعالى چې پر خپلو بندګانو كوم عبادات مقرر كړى دي د هغه د پاره يې يو حد ټاكلى دى مګر د ذكر او د الله پاک د ياد د پاره يې څه حد نه دى ټاكلى همدارنګه په نورو عباداتو كې د معذور احوال هم په نظر كې نيول شوى دي مګر د ذكر په باره كې څوک مغذور نه شميرل كيږي نو بنا پر دې د الله پاک ذكر او ياد په ولاړه ، ناسته ، څملاستو ، شپه او ورځ ، په وچه او بحر ، په سفر كې ، فقر او غنا په حال كې ،د ناروغى او جوړتيا په حال كې ،په پټه يا ښكاره په ټولو حالاتو كيداى شي .

لكه مخكې مو چې وويل ذكر په عامه معنى عبارت دى: د الله (جل جلا له) له يادولو څخه لكه عبادات ، د قرآن تلاوت ، په ټولو حالاتو كې د الله تعالى ياد ساتل مثلاً په كار او معاملاتو كې د الله تعالى او د هغه د پيغمبر صلى الله عليه وسلم د اوامرو ياد ساتل او په هغه باندې عمل كول او د الله تعالى په مخلوق او

قدرتونو کې فکر کول ، الله تعالی ته د ورتګ او فنا کيدو فکر کول او تسبيح ، تهليل او تمجيد او هغو دعاګانو او اذکارو ذکر کول کوم چې له رسول الله صلی الله عليه وسلم نه ثابت شوی وي ټول ذکر او د الله تعالی ياد او ذکر بلل کيږي او واقعاً چې مسلمان هر وخت د الله (جل جلا له) په ذکر کې مشعول وي او زړه يې د هغه (جل جلاله) د ياد سره تړلی وي . (فقه السنة) .

د ذکر آداب

الله سبحانه وتعالی فرمايي : [وَاذْكُر رَّبَّكَ فِي نَفْسِكَ تَضَرُّعاً وَخِيفَةً وَدُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ وَالآصَالِ وَلاَ تَكُن مِّنَ الْغَافِلِينَ] (الأعراف:٢٠٥) .

ژباړه: او خپل رب په خپل زړه کې (له ځانه سره) په زارۍ او وېره ،او په ټيټ نه په لوړ آواز په سبا او بيګا کې ياد کړه او له غافلانو څخه مه کيږه .

په پورته آيت کريمه کې د ذکر لپاره اووه آداب بيان شوي دي :

اول – اخلاص :ذکر عبادت دی او د هر عبادت د قبول لپاره دوه شرطونه دي :

الـف): اخلاص لله ، يعنې عبادت به خاص د الله تعالی لپاره وي د ريا ، شرک او منافقت څخه پاک وي .

ب): اتباع رسول الله ، عبادت به د رسول الله صلی الله عليه وسلم په طريقه ادا کړي .

دوهم – تضرع ، سکون او اطمنان او د بيړې او تيزۍ ترک کول .

دريم – په زړه کې د الله تعالی نه (خوف او رجاء) او د هغه د اسماء او صفاتو احترام او عظمت .

څلورم – ذکر به د جهر (په زوره) او خفیه (په ورو) تر منځ وي ، یعنې په دومره اندازه چې په غوږونو سره د ذکر الفاظ واروېدل شي .

په موسوعة الفقهیه کې راغلي : فَيَنْبَغِي أَنْ لا يَجْهَرَ بِالذِّكْرِ فَوْقَ مَا يُسْمِعُ نَفْسَهُ ؛ لأَنَّ ذَلِكَ أَقْرَبُ لِلْخُشُوعِ وَأَبْعَدُ مِنَ الرِّيَاءِ.

یعنې : ښايي چې ذکر په زوره نه وي بلکې دومره اندازه چې خپله يې سږي واروي څکه دا خشوع ته لنډ او د رياء څخه لرې دی.

پنځم – دا چې ذکر به په زړه او ژبه سره وي .

شپږم – ذکر به د سبا او ماښام په وخت کې وي څکه چې دغه وخت زړه له دنیوي مشغلوتیاوو فارغ وي .

اوم – د زړه حضور ،ذکر به د زړه په یقین او حضور سره وي ، ډیر خلک د تدبر او د زړه له حضور څخه غافله وي .

د سید الاستغفار په حدیث کې راغلي «من قالها مؤقناً بها» (څوک چې په یقین او حضور سره وایي).

د تدبر او د زړه له حضور څخه خالي زړه سره ذکر کول داسې دی لکه یو مریض چې درمل واخلي خو د هغه د خوراک په اندازه او وخت نه پوهیږي نو د هغه به څه فائده وي ؟

ذکر کوونکی به د ذکر پر مهال تدبر او حضور لرونکی وي او په دې به پوهیږي چې څه وایم .

ډير کسان داسې دي چې کله درسره خبرې کوي او يا ستا خبرو ته غوږ وي نو د هغه په لاس کې تسبيح وي او ذکر کوي ، نه پوهيږم چې دا څنګه ذکر دی ؟ غوږ دې چيرې ، فکر دې چيرې او څه وايي ؟

د ذِکر مراتب

افضل ذکر هغه دی چې په زړه ، ژبه او اندامونو سره وي لکه : لمونځ .

بيا هغه ذکر چې په ژبه او زړه يعنې د زړه حضور او تدبر سره وي لکه : د قرآن تلاوت ، تسبيحات .

او د ژبې پرته يوازې د زړه ذکر لکه : د الله تعالی په قدرتونو کې تفکر کول ، خوف ، رجاء او نور .

او کچيرې د تدبر ، فکر او د زړه د حضور پرته يوازې په ژبه باندې ذکر وشي ثواب لري د ذکر د مراتب څخه يو مرتبه ده ځکه ژبه په حق باندې مشغوله وي .

آيا د قرآن تلاوت افضل او که تسبيحات ، تهليل او تکبير ويل ؟

ځواب : د قرآن تلاوت افضل ذکر دی .

په دليل د دغه حديث شريف :

«أفضل الكلام بعد القرآن أربع وهى من القرآن لا يضرک بأيهن بدأت : سبحان الله ، و الحمدلله ، ولا الـه الا اللـلـه ، و الله أكبر» (رواه ، احمد ، مسلم و ابن حبان).

يعني : د قرآن څخه غوره كلام دا څلور دي چې له قرآن څخه دي : «سبحان الله ، و الحمدلله ، و لااله الا الله ، و الله أكبر » باک نه کوي چې هرې يوې تسبيح څخه پيل وکړې (ترتيب پکې ضرور نه دی).

او همدارنګه مسنونه او مأثور اذكار پخپل وخت كې تر نورو اذكارو څخه غوره دي .

د تسبيحاتو ويلو طريقه

هغه اذكار او تسبيحات چې په عدد سره مقيد شوي دي ، شميرل يې د ګوتو په بندونو باندې افضل دي ځكه چې ګوتې د قيامت په ورځ مسئولې او په بنده باندې ګواهي وركوي .

په دليل د دغه حديث :« عليكن بالتسبيح و التهليل و التقديس ، و اعقدن بالأنامل ، فانهن مسؤولات مستنطقات » (رواه ابوداود و الترمذي).

تسبيحات په دواړو لاسونو ښي او چپ سره جايز دی مګر په د ښي لاس په ګوتو باندې افضل دی .

والأمر في ذلك واسع ، ولا حرج في استعمال أنامل اليدين جميعاً كما هو ظاهر من حديث يسيرة المتقدم ، ولكن استعمال أنامل اليد اليمنى في ذلك أفضل ؛ لما تقدم (فتاوى اللجنة الدائمة ٧ / ١٠٥ – ١٠٧) .

د لاس د ګوتو پرته په تسبيح سره شميرل جايز دي او د تسبيح كارول بدعت نه دی ځكه تسبيح د ذكر د شميرلو وسيله ده . مګر د لاس د ګوتو په بندونو سره شميرل افضل دي (اذكار الصباح و المساء ص: ٣٥).

أَنَّ الْعَقْدَ بِالأَنَامِلِ أَفْضَلُ لا سِيَّمَا مَعَ الأَذْكَارِ بَعْدَ الصَّلاةِ ، أَمَّا فِي الأَعْدَادِ الْكَثِيرَةِ الَّتِي يُلْهِي الاشْتِغَالُ بِعَدِّهَا عَنِ التَّوَجُّهِ لِلذِّكْرِ فَالأَفْضَلُ اسْتِعْمَالُ السُّبْحَةِ (الموسوعة الفقهية ج ٢١ ص ٢٥٩).

دوهم فصل

مطلق او مقيد اذكار

اذكار په دوه ډوله دي مطلق او مقيد .

مطلق : هغه اذكار دي چې په خاص وخت او ځای پورې تعين نه وي بلكي په ټوله ورځ کې ويل كيږي .

مقيد : هغه مأثور او مسنونه اذكار دي چې په خاص وخت او خاص ځای کې د جناب رسول الله صلى الله عليه وسلم څخه ثابت شوی دي .

اوس دغه مقيد مأثور او مسنونه اذكار بيانوو :

د سبا او بيگا اذكار

صباح و المساء (سبا او ماښام) كوم وخت دی؟

د صباح په باره کې مشهور قول دا دی چې د سبا ختلو څخه پيل تر لمر ختلو پورې دوام لري ، په دليل د دغه قول د الله تعالى : [وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ الْغُرُوبِ] (ق : ٣٩).

او ځنې علماء كرام وايي د سبا ختلو څخه تر زوال پورې دوام لري.

او المساء (ماښام) د مازديكر د لمانځه څخه پيل تر ماښام يا لمر پرېوتلو پورې دوام كوي ،او ځنې علماء كرام وايي د مازديگر له لمانځه تر نيمې شپې پورې ، او ځيني علماء وايي د ماښام څخه تر صبح صادق (سبا ختلو) پورې ، مگر قوي قول دا دی چې د مازديگر له لمانځه څخه تر ماښام پورې .

(أذكار الصباح و المساء ص ٦٥ / عبدالعزيز بن المرزوق).

د صباح (سبا) او مساء (ماښام) اذكار

اول- سبا سل ځله او ماښام سل ځله «سُبْحَانَ اللهِ وَ بِحَمْدِهِ » ويل :

رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي: «من قال إذا أصبح و إذا أمسى مئة مرة : (سبحان الله و بحمده) ؛ غفرت ذنوبه وإن كانت أكثر من زبد البحر» (صحيح الترغيب ٦٥٣).

ژباړه: څوک چې سل ځله سبا او بيګا «سبحان الله و بحمده » ووايي ، ده ته به د ګناهونو مغفرت وشي که څه هم د بحر د ځګ يا کف په څير وي .

دوهم- سبا درى ځله او ماښام درى ځله ويل :«رَضِيتُ بـاللهِ ربًّا وبالإسلامِ دينًا وبمحمدٍ نبيّا» .

ژباړه : زه په دې باندې راضي يم چې الله (جل جلاله) مې رب دى ، اسلام مې دين دى او محمد (صلى الله عليه وسلم) مې نبي دى.

رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي: «مَنْ قَالَ حِينَ يُصْبِحُ وَحِينَ يُمْسِي ثَلاَثَ مَرَّاتٍ: رَضِيتُ بِاللهِ رَبًّا، وَبِالإِسْلاَمِ دِينًا، وَبِمُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَبِيًّا، كَانَ حَقًّا عَلَى اللهِ تَعَالَى أَنْ يُرْضِيَهُ» (رواه الترمذي،احمد و ابؤداود).

يعني: څوک چې د سهار او ماښام په وخت درى ځله ووايي « رَضِيتُ بِاللهِ رَبًّا ......» نو په الله تعالى حق دى چې هغه به د قيامت په ورځ خوشالوي .

دريم- سهار او ماښام اووه ځله ويل « حَسْبِيَ اللَّهُ لا إِلهَ إِلاَّ هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ » .

ژباړه : بس دی ماته هغه الله پاک چې پرته له هغه بل د عبادت لایق نشته ، پر هغه مې توکل کړی ، او هم دی د لوی عرش څښتن دی .

په فضیلت د دغه دعا کې له ابی الدرداء څخه روایت دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي:

«مَنْ قالَ فِي كُلّ يَوْمٍ حِينَ يُصْبحُ، وَحِينَ يُمْسِي :[حَسْبِيَ اللّٰهُ لا إلـهَ إلاَّ هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ العَرْشِ العَظِيمِ]سَبْعَ مَرَّاتٍ كَفَاهُ اللَّهُ تَعالى ما أهمَّهُ مِنْ أمْرِ الدُّنْيا والآخِرَةِ» (رواه ابو داؤد ۳۲۱/۴) .

یعنې : څوک چې دا ذکر (حَسْبِيَ اللَّهُ لا إلـهَ إلاَّ...) په هره ورځ کې سهار او ماښام اووه ځلې ووايي ، الله پاک به يې د دنيا او آخرت د کارونو او اندیښتنو لپاره ورته کافي وګرځوي .

خلورم- سهار او ماښام درې ځله ويل « بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لاَ يَضُرُّ مَع اسْمِهِ شيء في الأرضِ ولا في السماءِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعلِيم »

ژباړه : د هغه الله په نوم چې له نامه سره يې هيڅ شی په ځمکه او آسمان کې ضرر نه رسوي ، او هغه ښه اوريدونکی ، ښه پوه دی .

عثمان بن عفان رضی الله عنه روايت نقل کړی چې رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمايلي

« مَا مِنْ عَبْدٍ يَقُولُ فِي صَبَاحِ كلِّ يَوْمٍ ومَسَاءِ كلِّ لَيْلَة: بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لاَ يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شيء في الأرضِ ولا في السماءِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعلِيم، ثلاث مَرَّات، إلاَّ لَمْ يَضُرَّهُ شَيءٌ » (رواه أبو داود، والتِّرمذي وقال: حديث حسن صحيح).

ژباړه : کوم بنده چې په هره ورځ کې سهار او ماښام « بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي.... » درى ځله ووايي نو هغه ته به هيڅ شى ضرر ونه رسوي .

او د ماښام پر مهال دا ذكر ويل كيږي «أعُوذُ بِكَلماتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ ما خَلَقَ لم تَضُرَّك» (رواه مسلم).

ژباړه : د الله پاک په بشپړ كلام سره د هغه د مخلوقاتو له شر نه پناه غواړم .

رسول الله صلى الله عليه وسلم ته يو كس راغى چې لړم چيچلى وو نو هغه (صلى الله عليه وسلم) د دغو كلماتو ويلو ارشاد وركړ .

پنځم- سهار او ماښام درى ځله (قل الله أحد) او معوذين (قل اعوذ برب الفلق ، قل اعوذ برب الناس) ويل.

د عبدالله بن خُبيب رضى الله عنه څخه روايت دى چې رسول الله صلى الله عليه وسلم ماته وفرمايل :

« اقْرا: قُلْ هوَ اللَّه أَحَد، والمعوِّذَتَيْن حِينَ تُمْسِي وَحِينَ تُصبح، ثَلاثَ مَرَّاتٍ تَكْفِيكَ مِنْ كلِّ شَيْءٍ » (رواهُ أَبو داود والترمذي وقال: حديثٌ حسن صحيح).

ژباړه : د سهار او ماښام په وخت درى ځله قل الله احد ، معوذتين ووايه ستا لپاره د هر شي كفايت كوي .

شپږم- سهار او ماښام درى ځله ويل « يَا حَيُّ يَا قَيُّومُ بِرَحْمَتِكَ أَسْتَغِيثُ أَصْلِحْ لِي شَأْنِي كُلَّهُ، وَلَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ »(رواه النسائي فى الكبرى).

ژباړه : اى د کامل ژوند ښښتنه ! اى د کائناتو تدبيرونکيه ! ، ستا په رحمت سره فرياد کوم او مدد غواړم ، زما ټول کارونه برابر کړي او زما نفس (او خواهشاد) ته مي د سترګي د رپ په اندازه هم مه سپارې

پورته دعا رسول الله صلى الله عليه وسلم خپلي لور فاطمي رضى الله عنه ته ښودلى ده .

اووم- سهار او د ماښام لمانځه نه وروسته لس ځله ويل « لا إلهَ إلَّا اللهُ وحدَه لا شريكَ له له الملكُ وله الحمدُ وهو على كلِّ شيءٍ قديرٌ »

ژباړه: نشته لائق د عبادت مګر الله دى ، هغه يو دى ، شريک نلري ، ده لره تولواکي ده ، او هغه لره پوره ستاينه ده ، او هغه پر هر څه قادر دى .

له ابى ايوب رضى الله عنه څخه روايت دى چي رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي:

مَن قال إذا أصبَح :«لا إلهَ إلَّا اللهُ وحدَه لا شريكَ له له الملكُ وله الحمدُ وهو على كلِّ شيءٍ قديرٌ» عشْرَ مرَّاتٍ كُتِب له بهنَّ عشْرُ حسناتٍ ومُحي بهنَّ عنه عشْرُ سيِّئاتٍ ورُفِع له بهن عشْرُ درجاتٍ وكُنَّ له عَدْلَ عِتاقةِ أربعِ رقابٍ وكُنَّ له حرَسًا مِن الشَّيطانِ حتَّى يُمسيَ ومَن قالهنَّ إذا صلَّى المغربَ) مَن قال دبُرَ صلاتِه إذا صلَّى :لا إلهَ إلَّا اللهُ وحدَه دبُرَ صلاتِه فمِثلُ ذلك حتَّى يُصبِحَ (صحيح ابن حبان ٢٠٢٣ ، صحيح الترغيب ٤٧٤).

ژباړه : څوک چي سهار لس ځله ووايي : «لا إلهَ إلَّا اللهُ وحدَه لا شريكَ له له الملكُ وله الحمدُ وهو على كلِّ شيءٍ قديرٌ » نو هغه ته به لس نيکى وليکل شي ، او لس

ګناهونه به يې وبخښل شي ، او لس درجې به يې لوړې شي ، د څلورو مريانو د آزادولو په اندازه (اجر) به ورکړل شي ، او تر ماښام پورې به له شطان څخه په امان وي او همدارنګه که د ماښام د لمانځه وروسته يې ولولي هم دومره ثواب لري او يا يې که څوک د لمانځه وروسته ووايي په همدې شان ثواب لري .

آتم- يو ځل د سهار او ماښام دعا ويل :

ابى هريره رضى الله عنه وايي چې رسول الله صلى الله عليه وسلم به سهار داسې ويل « اللَّهُمَّ بِكَ أَصْبحْنَا وبِكَ أَمسَيْنَا وبِكَ نَحيا، وبِكَ نَمُوت، وَإِلَيْكَ النُّشُورُ » .

ژباړه : اى الله (ستا په حکم) مونږ سهار کړو ، او (ستا په حکم سره) مونږ ماښام کړو ، او ستا (په حکم سره) ژوند کوو ، او ستا (په حکم سره) مرو ، او تالره بيا درتګ دى .

او کله به چې ماښام شو داسې به يې ويل : « اللَّهُمَّ بِكَ أَمْسَيْنَا، وبِكَ نَحْيا، وبِك نمُوتُ وإِلَيْكَ المَصِير » (رواه أبو داود والترمذي وقال: حديث حسن).

ژباړه: اى الله (ستا په حکم) مونږ ماښام کړو ، او ستا (په حکم) ژوند کوو ، او ستا (په حکم) مرو ، او تا لره مو بيرته درتګ دى.

د « اللَّهُمَّ بِكَ أَصْبحْنَا» په باره په احاديث کې مختلف الفاظ نقل شوي دي مسلم شريف داسې دعا نقل کړې ده « أَصبَحْنَا وَأَصبَحَ الْمُلْكُ لِلَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ . لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ . رَبِّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَ مَا فِي هَذِاِ اليَوم وَخَيْرَ مَا بَعْدَهُ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ هَذِاِ اليَوم وَشَرِّ مَا بَعْدَهُ . رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكَسَلِ وَسُوءِ الْكِبَرِ . رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابٍ فِي النَّارِ وَعَذَابٍ فِي الْقَبْرِ» (رواه مسلم).

ژباړه :سهار شو پر مونږ او ټولواکي ټوله خاص الله لره ده ، او ټوله غوره ستاينه الله لره ده ، د الله پرته بل معبود برحق نشته ، هغه يو دی ، شريک نلري ، او هغه پر هر څه قادر دی ، ای ربه! پدې ورځ کې چې څه خير دی ، او ددې وروسته چې څه خير دی زه له تانه د هغه سوال کوم، او پدې ورځ کې چې څه شر دی او له هغه نه وروسته چې څه شر دی له هغه څخه پر تا پناه غواړم ، ای ربه ! په تا سره له تنبلی ، او د لوی عمر بدوالي او ذلت څخه پنا غواړم ، ای ربه ! د دوزخ او قبر له عذاب څخه پر تا پناه غواړم .

د ماښام پر مهال به د « أَصْبَحْنَا وَأَصْبَحَ» پر ځای «أمسَيْنَا وَ أمسى» وايي .

نهم- د سهار د لمانځه وروسته دا دعا ويل « اللّٰهم إنّي أسْألُك علمًا نافعًا، ورزقاً طيِّبًا، وعملًا متقبَّلًا»

ژباړه : ای الله ! زه له تانه د ګټور علم ، پاکې روزۍ ، او قبول شوي عمل سوال کوم .

ام المؤمنين أم سلمة رضی الله عنها روايت کوي چې رسول الله صلی الله عليه وسلم به چې کله د سهار لمونځ ادا کړ دا دعا « اللّٰهم إنّي أسْألُك علمًا نافعًا....» به يې لوستله (رواه احمد و صحيح ابن ماجه ٧٦٢).

لسم- سهار او ماښام دا دعا ويل :« اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ فِي دِينِي وَدُنْيَايَ وَأَهْلِي وَمَالِي، اللَّهُمَّ اسْتُرْ عَوْرَاتِي وَآمِنْ رَوْعَاتِي، اللَّهُمَّ احْفَظْنِي مِنْ بَيْنِ يَدَيَّ وَمِنْ خَلْفِي وَعَنْ يَمِينِي وَعَنْ شِمَالِي وَمِنْ فَوْقِي وَأَعُوذُ بِعَظَمَتِكَ مِنْ أَنْ أُغْتَالَ مِنْ تحتي» .

ژباړه : ای الله ! زه له تانه په دنيا او آخرت کې د معافی او سلامتی سوال کوم ، ای الله ! زه له تانه په خپل دين او دنيا کې او پخپل اهل او مال کې د معافی او

سلامتی سوال کوم ، ای الله ! زما غیبونه پټ کړې ، او ویره را څخه لرې کړې ، ای الله ! ما د مخې نه ، او د شا نه ، او ښي خوا نه ، او د چپې خوا نه ، او د پورته خوا محفوظ کړې ، او زه ستا په لويی سره له دې نه پناه غواړم چې د لاندې خوا نه ناڅاپه هلاک شم .

ابن عمر رضی الله عنهما روايت کوي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم هیڅکله هم په سهار او ماښام کې دغه کلمات نه دي ترک کړي « اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ..... » (صحيح ، البخاري في الأدب المفرد- ١٢٠٠، ابوداود ، النسائي- ٥٠٧٤، وابن حبان -٩٦١)

او یا دا دعا ویل :

«اللَّهُمَّ عَالِمَ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالأَرْضِ ، رَبَّ كُلِّ شَيْءٍ وَمَلِيكَهُ أَشْهَدُ أَنَّ لا إِلَهَ إلا أَنْتَ ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ نَفْسِي وَمِنْ شَرِّ الشَّيْطَانِ وَشِرْكِهِ» (مسند أحمد باسناد صحيح ٤٣/١،الترمذي صحيح حسن ٣٣٩٢ ، صحيح ابن حبان ٩٦٢).

ژباړه : ای الله ! په پټو او ښکاره عالمه ! ای د آسمانونو او ځمکې پیدا کونکیه ! ای د هر شي پالونکیه او واکمنه ! زه شاهدي ورکوم چې پرته ستا بل د عبادت وړ معبود نشته ، زه پر تا باندې د خپل نفس د شر نه ، او د شيطان د شر او شرک نه پناه غواړم .

د اسلام لومړي خليفه حضرت ابوبکر صديق رضی الله عنه عرض وکړ چې یا رسول الله ! ما ته داسې کلمات را وښیه چې سهار او ماښام يې وايم ، جناب رسول الله صلی الله علیه وسلم هغه ته وفرمايل چې دا اذکار وايه :« اللَّهُمَّ عَالِمَ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالأَرْضِ ، رَبَّ كُلِّ شَيْءٍ وَمَلِيكَهُ............. » .

يوولسم – سهار يا ماښام او يا د ورځې او شپې په كوم حصه كې «سيد الاستغفار» ويل :

«اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لا إِلَهَ إِلاَّ أَنْتَ، خَلَقْتَنِي وَأَنَا عَبْدُكَ، وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ، أَبُوءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ وَأَبُوءُ لَكَ بِذَنْبِي، فَاغْفِرْ لِي، فَإِنَّهُ لا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلاَّ أَنْتَ».

ژباړه : اى الله ! ته زما پروردګار يې ، بيله تا نه بل د عبادت وړ او لائق نشته ، تا زه پيدا کړى يم ، او زه دې بنده يم ، او زه د خپل توان سره ستا پر عهد او وعده ولاړ يم ، زه په تا سره د خپلو کړو له شر نه پناه غواړم ، زه ستا په هغه نعمت اقرار کوم چې ما ته دې راکړى ، او په خپله ګناه اقرار کوم ، نو ما ته بخښنه وکړې ، چې ستا څخه پرته بل څوک ګناه نشي بخښلاى .

رسول الله صلى الله عليه وسلم وفرمايلي : کوم بنده چه په اخلاص او د زړه په يقين سره د ورځې په څه حصه کې د الله په حضور کې دا عرض وکړي (اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لا إِلَهَ إِلاَّ أَنْتَ، خَلَقْتَنِي وَأَنَا....) او په دغه ورځ د شپې شروع کيدو نه مخکې مړ شي نو بې شکه دى به جنت ته ځي او همدارنګه که د شپې په څه حصه کې د الله تعالى په حضور کې دا عرض وکړي او د سبا کيدو نه مخکې دى مړ شي بې شکه دى به جنت ته ځي) (صحيح البخاري).

دولسم – پر رسول الله صلى الله عليه وسلم باندې ډير ډير دود ويل .

د سهار او ماښام مختصر اذکار

١-«سُبْحَانَ اللهِ وَ بِحَمْدِهِ » (١٠٠ ځله سهار او ماښام)

٢-رَضِيتُ باللّهِ ربًّا وبالإسلامِ دينًا وبمحمدٍ نبيّا» (٣ ځله سهار او ماښام)

٣- « حَسْبِيَ اللَّهُ لا إِلـهَ إِلاَّ هُـوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْـتُ وَهُـوَ رَبُّ الـعَرْشِ العَظِـيمِ » (٧ ځله سهار او ماښام)

٤-سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ ، عَدَدَ خَلْقِهِ ، وَرِضَا نَفْسِهِ ، وَزِنَةَ عَرْشِهِ ، وَمِدَادَ كَلِمَاتِهِ (٣ ځله يوازې سهار)

٥- « بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لاَ يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شيءِ في الأرضِ ولا في السماءِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعلِيم » (٣ ځله سهار او ماښام)

٦-«قل هـو الله أحـد » ، « قل اعـوذ بـرب الفلـق » ، «قـل اعـوذ بـرب النـاس» (٣ ځله سهار او ماښام)

٧- « يَا حَيُّ يَا قَيُّومُ بِرَحْمَتِكَ أَسْتَغِيثُ أَصْلِحْ لِي شَأْنِي كُلَّهُ، وَلَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ » (٣ ځله سهار او ماښام)

٨- « لا إلهَ إلّا اللّهُ وحدَه لا شريكَ له له الملكُ وله الحمدُ وهو على كلِّ شيءٍ قديرٌ » (١٠ ځله سهار او ماښام لمانځه وروسته)

٩- « اللَّهُمَّ بِكَ أَصْبحْنَا وبِكَ أَمسَيْنَا وبِكَ نَحيا، وبِكَ نَمُوت، وَإِلَيْكَ النُّشُورُ » (١ ځل سهار)

« اللَّهُمَّ بِكَ أَمْسَيْنَا، وبِكَ نَحْيا، وبِك نمُوتُ وإِلَيْكَ المَصِير » (١ ځل ماښام)

١٠- « اللّٰهم إنّي أسألُك علمًا نافعًا، ورزقاً طيّبًا، وعمَلًا متقبَّلًا» (١ ځل سهار)

۱۱-: « اللَّهُـمَّ إِنِّي أَسْـأَلُكَ الْعَافِيَـةَ فِي الـدُّنْيَا وَالْآخِـرَةِ، اللَّهُـمَّ إِنِّي أَسْـأَلُكَ الْعَفْـوَ وَالْعَافِيَـةَ فِي دِينِي وَدُنْيَايَ وَأَهْلِي وَمَالِي، اللَّهُـمَّ اسْتُرْ عَـوْرَاتِي وَآمِنْ رَوْعَـاتِي، اللَّهُـمَّ احْـفَظْنِي مِـنْ بَـيْنِ يَـدَيَّ وَمِـنْ خَلْفِي وَعَـنْ يَمِينِي وَعَـنْ شِـمَالِي وَمِـنْ فَـوْقِي وَأَعُـوذُ بِعَظَمَتِكَ مِنْ أَنْ أُغْتَالَ مِنْ تحتي» (۱ ځل سهار او ماښام)

۱۲- «اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لا إِلَهَ إِلاَّ أَنْتَ، خَلَقْتَنِي وَأَنَا عَبْدُكَ، وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ، أَبُوءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ وَأَبُوءُ لَكَ بِذَنْبِي، فَاغْفِرْ لِي، فَإِنَّهُ لا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلاَّ أَنْتَ».

(یو ځل سهار او ماښام یا د ورځې او شپې په څه حصه کې)

۱۳- ډیر ډیر درود شریف ویل

د ماښام یا بیګا اذکار

۱- هر بیګا د «تبرک الذي» د سورت تلاوت :

د ابـی هریـره رضـی الله عنـه نـه روایـت دی چې رســول الله صـلی الله علیـه وسلم فرمایلي : إن سورة في القرآن ثلاثون آية شفعت لصاحبها حتى غفر له هى : تبارك الذي بيده الملك (صحيح الماجه – ۳۰۶۸) .

ژباړه: په قرآن کې درش ایته دي چې د تلاوت کوونکي د پاره تر هغه پورې شفاعت کوي تر څو هغه وبخښل شي دا تبارک الذي (سورة الملک) دی .

ابـن مســعود رضـی الله عنـه نـه روایـت دی چې رســول الله صـلی الله علیـه وسلم فرمایلي:

«سورة تبارك هي المانعه من عذاب القبر» (السيوطي صحيح الجامع ۴۷۲۷ – سلسلة صحيحية ۱۱۴۰) .

ژباړه: سورت تبارک الذی د قبر د عذاب مانع ګرځي .

عبدالله ابن مسعود رضی الله عنه وايي : «من قرأ تبارك الذي بيده الملك كل ليلة منعه الله بها من عذاب القبر ، وكنا في عهد رسول الله صلى الله عليه وسلم نسميها المانعة» (رواه النسائي (۶ / ۱۷۹) وحسنه الألباني في صحيح الترغيب والترهيب ۱۴۷۵).

ژباړه: چا چې هره شپه تبارک الذی تلاوت کړ الله تعالی به هغه د قبر له عذاب څخه وساتي ، او مونږ به د رسول الله صلى الله عليه وسلم په زمانه کې تبارک الذي سورت ته المانعه ويلو (د قبر د عذاب مانع) .

۲- ماښام يا بيګا د البقرې ورستي آيتونه تلاوت کول :

د البقره سورت ورستني دوه آيتونو (آمن الرسول ... تر آخر د سورت پوري) تلاوت کول د انسان د حفاظت سبب ګرځي ،رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايي : من قرأ بالآيتين من آخر سورة البقرة في ليلة كفتاه (البخاري – ۵۰۰۸).

ژباړه:څوک چې د سورت بقرې ورستي دوه آيته د شپې تلاوت کړي ده لره کافي دي (د هر شر او بلا دافع ګرځي)

۳- د بيده کيدو پر مهال د آيت الكرسي تلاوت کول :

ابی هریره رضی الله عنه وايي : چې رسول الله صلی الله علیه وسلم ماته د زکات د مال د ساتنې دنده سپارلې وه ، یو کس راغی او په غلا یې پیل وکړ ، هغه مې ونیو چې زه دي رسول الله ته وړولم ، هغه زاری وکړې بیا مې خوشی کړ، بله ورځ بیا راغلی بیا مې ونیو او زاری یې وکړې خوشی مې کړ، او دریمه ورځ بیا راغی بیا مې کلک ونیو چې دا ځل دې رسول الله ته وړولم ، هغه را ته وویل ما خوشی کړه زه به تاته څو کتور کلمات در وښیم ، ویې ویل : هغه کوم کلمات دي ؟ ویې ویل : «إِذَا أَوَيْتَ إِلَى فِرَاشِكَ فَاقْرَأْ آيَةَ الْكُرْسِيِّ مِنْ أَوَّلِهَا حَتَّى تَخْتِمَ الآيَةَ (اللَّهُ لا إِلَهَ إِلاَّ هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ) وَقَالَ لِي: لَنْ يَزَالَ عَلَيْكَ مِنَ اللَّهِ حَافِظٌ، وَلا يَقْرَبَكَ شَيْطَانٌ حَتَّى تُصْبِحَ، .... »

ژباړه: کله چې د خوب بسترې ته ځې آیت کرسي (اللَّهُ لا إِلَهَ إِلاَّ هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ ... تر آخر د آیت پورې) وایه، ټوله شپه به پرښتې ستا حفاظت کوي او تر سبا پورې به تا ته شیطان نه راځي .

دا قیصه مې رسول الله صلی الله علیه وسلم ته بیان کړه هغه وفرمایل : حال دا چې هغه یو ډیر دروغجن کس دی مګر تا ته یې رښتیا ویلي .

یعني شیطان خپل زار پاش کړی چې څوک «ایة الکرسي » ووایي د هغه به پریښتې حفاظت کوي شیطان به هغه ته نشي نږدې کیدلی .

۴- د بیده کیدو پر مهال د قل الله ، معذتین تلاوت :

د قل الله أحد او معوذتينو (قل اعوذ برب الفلق او قل اعوذ برب الناس) تلاوت د انس او جن د شر او وسواسو سحر او جادو نه نجات دی .

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللهِ عَنْهَا: أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم إِلَى فِرَاشِهِ كُلَّ لَيْلَةٍ، جَمَعَ كَفَّيْهِ ثُمَّ نَفَثَ فِيهِمَا، فَقَرَأَ فِيهِمَا:)قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ(وَ)قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ(وَ)قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ(ثُمَّ يَمْسَحُ بِهِمَا مَا اسْتَطَاعَ مِنْ جَسَدِهِ، يَبْدَأُ بِهِمَا عَلَى رَأْسِهِ وَوَجْهِهِ، وَمَا أَقْبَلَ مِنْ جَسَدِهِ، يَفْعَلُ ذَلِكَ ثَلاثَ مَرَّاتٍ. (البخارى:٥٠١٧)

ژباړه: د بي بي عايشي رضى الله عنه نه روايت دی چه رسول الله صلى الله عليه وسلم دا عادت ؤ چه هر شپه به چه کله د آرام د پاره خپلي بستري ته تللو نو خپل دواړه لاسونه به يې يو ځای کړل او قل هو الله ، قل اعوذ برب الفلق او قل اعوذ برب الناس ولوستل بيا به يې په لاسونو باندي ويوکل بيا د کوم ځای پوري چه کيده په خپل مبارک بدن به يې راکشول دا عمل به يې درى ځله تکرارولو .

سوره اخلاص د قرآن دريمي حصي د تلاوت ثواب لري .

وعن ابن عباس رضي الله عنهما قال : قال رسول صلى الله عليه وسلم :« أيعجز أحدكم أن يقرأ في ليلة ثلث القرآن ؟ ، قالوا وكيف يقرأ ثلث القرآن ؟ قال صلى الله عليه وسلم :«قل هو الله أحد ” تعدل ثلث القرآن » (رواه مسلم).

ژباړه: ابن عباس رضى الله عنه وايي : رسول الله صلى الله عليه وسلم وفرمايل : آيا د تاسي څخه څوک په دي عاجز دي چي په يوه شپه کي درى ځل قرآن تلاوت کړي ؟ مونږ وويل څنکه به څوک درى ځله تلاوت وکړای شي ؟ رسول الله صلى

الله عليه وسلم وفرمايل : د قل الله أحد تلاوت د قرآنکريم د تلاوت له دريمې حصې سره برابر دی .

٥- د جُمعې په شپه د سوره الکهف تلاوت :

رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي : «من قرأ سورة (الكهف) ليلة الجمعة، أضاء له من النور ما بينه وبين البيت العتيق » (صحيح الترغيب والترهيب / ٧٣٦).

ژباړه: چا چې د جمعې په شپه سورت الکهف تلاوت کړ د هغه لپاره به د ده او بيت العتيق تر منځ نور وي.

أبي الدرداء رضی الله عنه روايت کړی دی چې نبی صلی الله عليه وسلم فرمايلي : «من حفظ عشر آيات من أول سورة الكهف عُصم من الدجال وفي رواية .من آخر سورة الكهف » (رواه مسلم).

ژباړه: چا چې د سورت الکهف لس اولينې آيتونه ياد کړل د دجال د فتنې نه په امن شي او په بل روايت کې دي آخر د سورت الکهف .

د اوداسه اذکار

د اوداسه مخکې «بسم الله » ويل او د اوداسه وروسته ويل «أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَـهَ إِلَّا اللَّهُ، وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُ الله وَرَسُولُهُ»

عمر بن الخطاب رضی الله عنه روايت کوي چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي : د تاسې څخه چې څوک اودس وکړي او د پوره آدابو سره په ښه شان اودس وکړي بيا د اوس کولو وروسته ووايي :

[أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُ اللهِ وَرَسُولُهُ]
نو د ده د پاره به د جنت ټولې دروازې خلاصې شي هغه چې په کومه دروازه جنت ته تلل غواړي جنت تلای شي (روا مسلم) .
او وروسته دا دعا ویل :« اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ التَّوَّابِينَ وَاجْعَلْنِي مِنَ الْمُتَطَهِّرِينَ » .

د آذان اذکار

جناب رسول الله صلی الله علیه وسلم د آذان په ځواب ورکولو چې یو د آذان ظاهري ځواب او بل د هغه حقیقي ځواب ورکول یعني جومات ته تلل دي د جنت زیری ورکړی دی خو افسوس چې زمونږ خبرې او مجلس د آذان په وخت کې هم جاري وي او جومات ته د جماعت ادا کولو لپاره ډیر کم خلک ځي .
د آذان په ځواب کې به هماغه د مؤذن الفاظ تکراروي یعني کله چې مؤذن ووایي «الله أکبر الله أکبر» اوریدونکی به هم وایي «الله أکبر الله أکبر» همداسې تر آخره ، خو د «حيَّ على الصلاة » او «حيَّ على الفلاح» په ځواب کې به « لا حول ولا قوة إلا بالله » وایي .
ځوک چې آذان ته د زړه ښخه ځواب ورکړي داخل به شي جنت ته (رواه مسلم :۳۸۵).
«إذا قال المؤذن الله أكبر الله أكبر فقال أحدكم الله أكبر الله أكبر ثم قال أشهد أن لا إله إلا الله قال أشهد أن لا إله إلا الله ثم قال أشهد أن محمدا رسول الله قال أشهد أن محمدا رسول الله ثم قال حي على الصلاة قال لا حول ولا قوة إلا بالله ثم قال حي على الفلاح قال لا حول ولا قوة إلا بالله ثم قال الله أكبر الله أكبر

قال الله أكبر الله أكبر ثم قال لا إله إلا الله قال لا إله إلا الله من قلبه دخل الجنة « (رواه مسلم : ۳۸۵) .

د آذان دعا :

«اللَّهُـمَّ رَبَّ هَـذِهِ الـدَّعْوَةِ التَّامَّـةِ، وَالصَّـلاةِ الْقَائِمَـةِ، آتِ مُحَمَّـدًا الْوَسِـيلَةَ وَالْفَضِيلَةَ، وَابْعَثْهُ مَقَامًا مَحْمُودًا الَّذِي وَعَدْتَهُ» .

ژباړه : ای الله ! ددې مكملې بلنې او كيدونكې لمونځ پروردګاره ! محمد صلى الله عليه وسلم ته په جنت كې خاصه درجه ، او خاص فضيلت وركړې ، او هغه ستايلى شوي مقام ته يې ورسوي كوم چې تا ورسره وعده كړې .

د جابر بن عبدالله رضى الله عنه روايت دى چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايي : څوک چې آذان واروي او دا دعا (اللَّهُمَّ رَبَّ هَذِهِ الدَّعْوَةِ التَّامَّةِ، وَالصَّلاةِ الْقَائِمَةِ، ......) ووايي نو هغه كس به زما د شفاعت څخه برخمن شي.(البخارى:۶۱۴).

د جومات اذكار

جومات ته د ننوتلو دعا :«اللَّهُمَّ! افْتَحْ لِي أبْوابَ رَحْمَتِكَ » (المسلم: ۷۱۳).

ژباړه: اى پروردګاره ! ما ته ستا د رحمت دروازې پرانيزه .

د جومات څخه د وتلو دعا : « اللَّهُمَّ! إنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ » (رواه مسلم)

ژباړه: اى پروردګاره ! ما ته ستا د فضل دروازې پرانيزه .

د لمانځه وروسته اذکار

١- د ثوبان رضی الله عنه نه روايت دی چې رسول الله صلی الله عليه وسلم د سلام ګرځولو وروسته درې ځله استغفار :«أَسْتَغْفِرُ الله، أَسْتَغْفِرُ الله، أَسْتَغْفِرُ الله » ويل او ورسته يې دا دعا ويله : « اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلام، ومِنكَ السَّلام، تباركْتَ يَاذا الجلالِ والإكرام » (المسلم ٥٩١).

ژباړه : ای الله ! ته له ټولو عيبونو نه پاک يې ، او سلامتيا ستا له جانبه ده ، با برکته ذات يې ، ای د لويي او عزت ورکولو څښتنه .

٢- له ابی امامة رضی الله عنه نه روايت دی چې رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمايي : «من قرأ آية الكرسي دبر كل صلاة مكتوبة ، لم يمنعه من دخول الجنة إلا أن يموت» (رواه النسائي وصححه ابن حبان او صحيح الجامع) .

ژباړه : څوک چې د فرض لمانځه څخه وروسته ايت الکرسي ولولي ، کله چې وفات شي جنت ته به داخل شي .

٣- له ابو هريره نه روايت دی چې رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمايي : «من سبح الله دبر كل صلاة ثلاثا وثلاثين، وحمد الله ثلاثا وثلاثين وكبر الله ثلاثا وثلاثين تلك تسع وتسعون ثم قال تمام المائة لا إله إلا الله وحده لا شريك له، له الملك وله الحمد وهو على كل شئ قدير، غفرت له خطاياه و إن كانت مثل زيد البحر (المسلم ٥٩٧) .

ژباړه: څوک چې د هر لمانځه وروسته ٣٣ ځله «سبحان الله» ، ٣٣ ځله

«الحمدلله» ۳۳ ځله «الله اکبر» ووايي چې ټول ۹۹ ځله کيږي او د «لا إِلَهَ إِلا اللَّهُ وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ» په ويلو ۱۰۰ ځله پوره کړي د هغه (کوچني) ګناهونو به وبخښل شي که څه هم د بحر د کف په شان وي .

«لا إِلَهَ إِلا اللَّهُ وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ»

ژباړه : د الله پرته بل هيڅ د عبادت وړ نشته ، هغه يو دی ، شريک نلري ، هغه لره (د ټولې هستۍ) تولواکي او پوره غوره ستاينه ده ، او هغه پر هر څه قادر دی.

د مُغيره بن شُعبَةَ رضی الله عنه روايت دی چې جناب رسول الله صلی الله عليه وسلم د هر فرض لمانځه وروسته داسې ويل : «لا إِلَهَ إِلا اللَّهُ وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. اللَّهُمَّ لا مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ، وَلا مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ، وَلا يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ»(متفق عليه)

ژباړه : د الله تعالی پرته بل معبود برحق نشته ، هغه يو دی ، شريک نلري ، هغه لره (د کائناتو) پاچاهي او پوره غوره ستاينه ده ، او هغه پر هر څه قادر دی ، ای الله ! ته چې (چا ته) څه ورکوې ، د هغه خوک مانع بندونکی نشته ، او ته چې (له چا نه) څه بند کړې ، د هغه خوک ورکونکی نشته ، او فائده نه کوي مالدار لره د هغه مال ستا د عذاب (په لرې کولو کې).

۴- جناب رسول الله صلى الله علیه وسلم معاذ بن جبل رضی الله عنه ته په دغه دعـا وصیت کـړی دی چې د هـر لمانځـه وروسـته بـه یې وایې :« اللَّهُـمَّ أعِنَّـا عَلَى ذِكْرِكَ، وَشُكْرِكَ، وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ »

ژباړه: ای الله! زما سره کومک وکړه تر څو زه د تا په ذکر او یاد کې ووسم او ستا شکر ادا کړم او ستا سم عبادت وکړم (ابوداود: ۱۵۲۲ بإسناد صحيح) .

۵- سـعد بـن وقـاص رضی الله عنـه وایي چې رسـول الله صـلى الله علیـه وسـلم د لمانځه وروسته داسې دعا ویله :

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْبُخْلِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْجُبْنِ، وَأَعُوذُ بِكَ أَنْ أُرَدَّ إِلَى أَرْذَلِ الْعُمُرِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الدُّنْيَا وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ» (رواه البخاري) .

ژباړه : ای الله ! زه پر تا پناه غواړم له بخل ، او پر تا پناه غواړم له بزدلی او پر تا پناه غواړم له نا کاره عمره (چې د ذلت سبب شي) او پر تا پناه غواړم د دنیا له فتنې او پر تا پناه غواړم د قبر له عذاب څخه .

۶- عقبـه بـن عـامر رضی الله عنـه وایي چې ماتـه رسـول الله صـلى الله علیـه وسـلم حکم کړی چې « أَنْ أَقْرَأَ بِالْمُعَوِّذَاتِ ، فِي دُبُرَ كُلِّ صَلَاةٍ» (رواه احمد ، ابـؤداود ، النسائي ،صحیح الحاکم ، و صحیح ابن حبان).

ژباړه: د هر لمانځه وروسته به (قل هو الله أحد) ، (قل اعوذ برب الفلق) ، (قل اعوذ برب الناس) وایې .

حافظ ابن حجر رحمه الله وايي : د (بالمعوذات) څخه مطلب درى سورتونه (قل الله أحد او معوذتين) دي .

قل هوالله أحد او معوذتين به د سهار او ماښام درى ځله او په د نورو لمونځونو وروسته يو ځل .

د لمانځه نه وروسته اذكارو خلاصه

١- «أسْتَغْفِرُ الله» (٣ ځله)

٢- «اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلام، ومنكَ السَّلام، تبارَكْتَ يَاذا الجلالِ والإكرام » (يو ځل)

٣- «اية الكرسي» (يو ځل)

٤- « سبحان الله» (٣٣ ځله) ، « الحمدلله» (٣٣ ځله) ، «الله أكبر» (٣٣ ځله).

٥- «لا إِلَهَ إِلا اللَّهُ وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ» (يو ځل)

٦- «لا إِلَهَ إِلا اللَّهُ وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. اللَّهُمَّ لا مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ، وَلا مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ، وَلا يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ»(يو ځل)

٧- :« **اللَّهُمَّ أعِنَّا عَلَى ذِكْرِكَ، وَشُكْرِكَ، وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ** » (يو ځل)

٨- «قل هو الله أحد» ، «قل اعوذ برب الفلق » ، «قل اعوذ برب الناس» (سهار او ماښام درى ځله نورو لمونځونو كي يو ځل)

٩- اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْبُخْلِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْجُبْنِ، وَأَعُوذُ بِكَ أَنْ أُرَدَّ إِلَى أَرْذَلِ الْعُمُرِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الدُّنْيَا وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ (يو ځل)

كور ته د ننوتلو او وتلو اذكار

د كور څخه د وتلو دعا : «بِسْمِ اللهِ تَوَّكَّلْتُ عَلَى اللهِ وَلاَ حَولَ وَلاَ قُوَّةَ إِلاَّ بِاللهِ»

(سنن ابوداود ۴ / ۳۲۵).

ژباړه: د الله په نوم په الله پاک توكل كوم او د الله تعالى پرته د رجوع ځاى او قوت نشته .

كور د ننوتلو پر مهال به «بسم الله» او نور اذكار وايي او سلام به اچوي كه په كور كي څوك وي يا نه .

جاء في موسوعة الفقهية : " يُستحبّ أن يقول إذا دخلَ بيتَه: باسم الله، وأن يكثرَ من ذكر الله تعالى، وأن يسلّمَ سواء كان في البيت آدميّ أم لا، لقول الله تعالى: (فإذَا دَخَلْتُمْ بُيُوتاً فَسَلِّمُوا على أنْفُسِكُمْ تَحِيَّةً مِنْ عِنْدِ اللَّهِ مُبَارَكَةً طَيِّبَةً) النور ٦١" انتهى من "الأذكار"

الموسوعة الفقهية" (٨/ ٩٢):

جناب نبي كريم صلى الله عليه و سلم فرمايي :

«إذا دخل الرجل بيته فذكر الله عز و جل عند دخوله و عند طعامه قال الشيطان: لا مبيت لكم و لا عشاء. فإذا دخل ولم يذكر الله قال: أدركتم المبيت. و إن لم يذكر الله عند طعامه قال الشيطان: أدركتم المبيت و العشاء»

ژباړه: كله چي سړى كور ته د داخليدو په وخت كي او د خوراک په وخت كي الله ياد كړي نو شيطان وايي: تاسي لره نه تخت شته او نه شپه.او كله چي داخل شي

او الله تعالی یاد نه کړي نو وايي: تخت او استراحت ځای مې پیدا کړ، او که د خوراک په وخت کې الله یاد نه کړي شیطان وايي: تخت او شپه مې پیدا کړل (د شپې تیرولو ځای مې پیدا کړ).

د خوراک اذکار

د خوراک په شروع کې «بِسم الله» ویل او که په شروع کې «بسم الله» ویل هیر شي نو بیا به داسې وايي: «بِسْمِ اللهِ فِيْ أَوَّلِهِ وَآخِرِهِ» (د الله پاک په نوم په اول او آخر کې شروع کوم) .

د خوراک وروسته دعا :«الْحَمْدُ لِلّهِ الَّذِيْ أَطْعَمَنِيْ هَذَا وَرَزَقَنِيْهِ، مِنْ غَيْرِ حَوْلٍ مِنِّيْ وَلاَ قُوَّةٍ» [سنن ابوداود]

ژباړه: ټولې ستاینې هغه الله پاک لره دي چې ما ته يې دغه خوراک راکړ او ما ته يې بغیر د قوت او قدرت له صرف کولو روزي راکړه .

یا دا دعا ویل : «الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنَا وَسَقَانَا وَجَعَلَنَا مُسْلِمِينَ» (رواه ابوداود :٣٨٥٠، الترمذي: ٣۴۵٧).

ژباړه: ټولې ستاینې هغه الله پاک لره دي چې مونږ ته يې خوراک راکړ او مونږ ته يې د څښاک شی راکړ او ګرځولي یو مونږ مسلمانان .

د میلمه دعا د کور اهل ته :«اللهُـمَّ أَطْعِـمْ مَـنْ أطْعَمَني وأَسْقِ مَـنْ سـقَاني» [صحیح مسلم ٣ / ١٢۶]

ژباړه: ای الله! چا چې ما ته خوراک راکړ هغه ته خوراک ورکړي او چا چې ما ته د څښاک شی راکړ هغه ته د څښاک شی ورکړي .

د قضای حاجت اذکار

بیت الخلاء ته د ننوتلو دعا :«بِسْمِ اللهِ، اللهُمَّ إنّي أعُوذُ بِكَ مِنَ الخُبُثِ والخبائِثِ» (صحیح بخاري او صحیح مسلم).

ژباړه: د الله پاک په نوم ، ای پروردګاره ! زه پر تا پنا وړم له (شره) د (شیطان) نارینه او ښځینه .

د بیت الخلاء نه د وتلو دعا :[غُفْرانَكَ] «الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِى أَذْهَبَ عَنِّى الأَذَى وَعَافَانِى» (سنن ترمذي و ابؤداود).

ژباړه: ستا څخه بخښنه غواړم ، ټولې ستاینې هغه الله پاک لره دي چې زما څخه یي مضر شیان لرې کړل او ما ته یي روغتیا او نجات راکړ.

او یوازې [غُفْرانَكَ] ویل هم صحي دي .

د خوب اذکار

د خوب نه مخکې دعا : «بِاسْمِكَ اللَّهُمَّ أَمُوتُ وَأَحْيَا»(البخارى: ۶۳۲۴).

ژباړه: ای الله! ستا په نوم زما ژوندي کيدل او مړه کيدل دي.

د خوب نه د بیداریدو دعا :

«الحَمْدُ للهِ الَّذِي أَحْيَانَا بَعْدَ مَا أمَاتَنَا وإلَيْهِ النُّشُورُ» (رواه مسلم).

ژباړه: ثناء او ستاینه هغه الله پاک لره ده چې مونږ یې وروسته له مرګ څخه ژوندي کړو او د هغه طرف ته زمونږ رجوع کول دي .

د عطسه (پرنجيدلو) دعا

کله چې انسان ته پرنجی ورشي وایي به : «الحَمْدُ لِلّهِ» او څوک چې له ده سره موجود دي هغوی به وایي : «يَرْحَمُكَ اللّهُ» (الله پاک دې پر تا ورحمیږي). پرنجي کوونکی به د هغه په ځواب کې وایي: «يَهْدِيْكُمُ اللّهُ وَيُصْلِحُ بَالَكُمْ» (الله پاک د تا ته هدایت وکړي او الله پاک د ستاسې حال یا بال بچ صالح وګرځوي) (صحيح بخاري ۷ / ۱۲۵، او مسند امام احمد)

د بازار اذکار

بازار ته د داخلیدو دعا :

«لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللّهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيْكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، يُحْيِيْ وَيُمِيْتُ وَهُوَ حَيٌّ لاَ يَمُوْتُ، بِيَدِهِ الْخَيْرُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ» (سنن الترمذي و مسند امام احمد).

ژباړه: نشته لائق د عبادت مګر الله دی ،چې هغه یو دی ،شریک نه لري ، هغه لره پاچاهي او ټولې ستاینې دي ، ژوندي کول او مړه کول کوي ، او هغه ابدي ژوندی دی چې هیڅکله نه مري ، د ده په بلاکیف لاس کې خیر او ښیګڼې دي او هغه په هر څه باندې قادر دی .

حضرت عمر رضی الله عنه روایت کوي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمايي :«من دخل السوق فقال لا إله إلا الله وحده لا شريك له، له الملك وله الحمد، يحيي ويميت، وهو حي لا يموت، بيده الخير، وهو على كل شيء قدير، كتب الله له ألف ألف حسنة، ومحا عنه ألف ألف سيئة، ورفع له ألف ألف درجة» (رواه الترمذي وابن ماجة و الترغيب والترهيب ٢/٥١٧).

ژباړه : څوک چې بازار ته داخليږي او ووايي :«لا إله إلا الله وحده لا شريك له، له الملك وله الحمد، يحيي ويميت، وهو حي لا يموت، بيده الخير، وهو على كل شيء قدير» ، الله تعالی به ده لره زر زر نيکی وليکي ، او له ده څخه به زر زر بدی لرې کړي او زر زر درجې به يې لوړې کړي.

د سفر اذكار

کله چې سړی غواړي سفر وکړي له خپلې کورنی او خپلوانو نه به داسې خدای په آماني کوي :

«أَسْتَوْدِعُ اللهَ دِيْنَكَ، وَأَمَانَتَكَ، وَخَوَاتِيْمَ عَمَلِكَ»(سنن الترمذي و مسند امام احمد).

ژباړه: ستا دين ، ستا امانت او ستا د عمل خاتمه پر الله پاک سپارم.

مقيم به مسافر ته داسې دعا کوي :

«أَسْتَوْدِعُكُمُ اللهَ الَّذِيْ لاَ تَضِيْعُ وَدَائِعُهُ» (مسند احمد ، ابن ماجه).

ژباړه: تا پر الله پاک سپارم هغه الله تعالی چې هغه ته کله څه وسپارل شي نو هغه نه ضايع کوي.

د سفر د روانيدو په وخت کې دعا :

«اللَّهمَّ أَنْتَ الصَّاحِبُ فِي السَّفَرِ وَالْخَلِيفَةُ فِي الْأَهْلِ، اللَّهمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ وَعْثَاءِ السَّفَرِ وَكَآبَةِ الْمَنْظَرِ وَسُوءِ الْمُنْقَلَبِ فِي الْمَالِ وَالْأَهْلِ وَالْوَلَدِ» (صحيح مسلم).

ژباړه: ای پروردګاره ! ته (زما) د سفر صاحب يئ او (زما) د کورنی نائب يئ ، ای پروردګاره ! پر تا پنا غواړم له سختيو د سفر څخه او ديدنيو او بد حالی څخه په مال ، کورنی او اولاد (خپل) .

سورلۍ ته د پورته کيدو په وخت کې دعا :

درې ځله به « **الله أَكْبَرُ** » وايي او بيا به دا دعا ووايي :

﴿سُبْحانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ * وَإِنَّا إِلَى رَبِّنَا لَمُنقَلِبُونَ﴾. اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ فِيْ سَفَرِنَا هَذَا الْبِرَّ وَالتَّقْوَى، وَمِنَ الْعَمَلِ مَا تَرْضَى، اللَّهُمَّ هَوِّنْ عَلَيْنَا سَفَرَنَا هَذَا وَاطْوِ عَنَّا بُعْدَهُ، اللَّهُمَّ أَنْتَ الصَّاحِبُ فِيْ السَّفَرِ، وَالْخَلِيْفَةُ فِيْ الْأَهْلِ، اللَّهُمَّ إِنِّيْ أَعُوْذُ بِكَ مِنْ وَعَثَاءِ السَّفَرِ، وَكَآبَةِ الْمَنْظَرِ، وَسُوْءِ الْمُنْقَلَبِ فِيْ الْمَالِ وَالْأَهْلِ» (رواه مسلم).

ژباړه : پاک دی هغه ذات چې مونږ ته يې دا (سورلی) تابع کړې ده ، او مونږ د هغه مهاروونکي نه يو ، او يقيناً چې مونږ خپل رب ته بيرته ورتلونکي يو .

ای الله ! مونږ په دې سفر کې له تانه د نيکی او پرهيزکاری او داسې عمل سوال کوو چې تا ته خوښ وي ، ای الله ! ته مونږ ته دا سفر آسانه کړې ، او اوږدوالی يې راته لنډ کړې، ای الله ! ته په سفر کې ملګری ، او په کور کې سرپرست يې ، ای

الله ! زه پر تا پناه غواړم د سفر د سختۍ نه ، او له خوار حالت او مال او عيال ته له ناوړه بيرته ستنيدو نه .

او کله چې د سفر څخه را وګرځي د پورته دعا سره به لاندې اذكار وايي:

«آيِبُوْنَ، تَائِبُوْنَ، عَابِدُوْنَ، لِرَبِّنَا حَامِدُوْنَ» (صحيح مسلم).

ژباړه : مونږ بيرته راتلونکي ،توبه ايستونکي، عبادت کونکي يوازې د خپل پروردګار ثنا ويونکي يو .

ښار او کلي ته د ننوتلو دعا :

«اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَمَا أَظْلَلْنَ ، وَرَبَّ الأَرَضِينِ السَّبْعِ وَمَا أَقْلَلْنَ ، وَرَبَّ الشَّيَاطِينِ وَمَا أَضْلَلْنَ ، وَرَبَّ الرِّيَاحِ وَمَا ذَرَيْنَ ، فَإِنَّا نَسْأَلُكَ خَيْرَ هَذِهِ الْقَرْيَةِ وَخَيْرَ أَهْلِهَا ، وَنَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا وَشَرِّ أَهْلِهَا وَشَرِّ مَا فِيهَا »

[رواه النسائي في "السنن الكبرى" (٥/٢٥٦) والحاكم في "المستدرك" (١/٦١٤) وقال :هذا حديث صحيح الإسناد].

ژباړه : ای الله ! د اوو آسمانونو او د هغو تر سيورې لاندې (مخلوقاتو) پروردګاره ! او د اوو ځمکو او د هغو بر سيره (مخلوقاتو) پروردګاره ! او د شيطانانو او په هغه سره د ګمراه شويو (مخلوقاتو) پروردګاره ! او د بادونو او په هغه سره د الوزول شويو (مخلوقاتو) پروردګاره! زه ددې کلي خير ، او د هغه د اوسيدونکو خير ، او د هغه څه خير درنه غواړم کوم چې په هغه کې دي ، او په تا سره پناه

غواړم د هغه له شر نه ، او د هغه د اوسيدونکو له شر نه او د هغه څه له شر نه کوم چې په هغه کې دي .

د ختلو او ښکته کېدو دعا :

جابر رضی الله عنه وايي: کله به چې په لوړه ختلو « الله أكبر» به مو ويل ، او کله چې به ښکته کيدو نو «سُبْحَانَ الله » به مو ويل (فتح الباري شرح البخاري: ١٦٣/٦).

د باران غوښتلو دعا

«اللَّهُمَّ أَسْقِنَا غَيْثاً مُغِيثاً مَرِيئاً مَرِيعاً، نَافِعاً، غَيْرَ ضَارٍّ، عَاجِلاً غَيْرَ آجِلٍ»

(ابؤداود بإسناد صحيح) .

ژباړه : ای الله ! پر مونږ باران ووروې ، نجات ورکونکی ، مزه دار ، واښه شنه کونکی ، فائده رسونکی ، بې ضرره ، ژر کيدونکی ، نه ځنډيرونکی .

د قبر د زيارت دعا

«السَّلاَمُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الدِّيَارِ مِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ وَالْمُسْلِمِيْنَ، وَإِنَّا إِنْ شَاءَ اللهُ بِكُمْ لاَحِقُوْنَ وَيَرْحَمُ اللهُ الْمُسْتَقْدِمِيْنَ مِنَّا وَالْمُسْتَأْخِرِيْنَ أَسْأَلُ اللهَ لَنَا وَلَكُمُ الْعَافِيَةَ» [صحيح مسلم: ٢ / ٢٧١].

ژباړه: السلام عليكم ای اهل د دغه قبرونو له مؤمنانو او مسلمانانو ، بې شکه که الله پاک و غواړي مونږ به هم حتمي ستاسو سره يو ځای شو ، الله پاک دې

زمونږ په پخوانيو او ورستنيو رحم وکړي ، لـه الله پاک څخه د ځان او تاسې د پاره عافيت (د دنيا او آخرت د عذاب څخه نجات) غواړم .

د مريض د عيادت (پوښتنې) دعا

«لاَ بَأْسَ طَهُوْرٌ إِنْ شَاءَ اللّٰهُ» (رواه البخاري).

څه پروا نشته ، ان شاء الله (دا مرض به ستا د ګناهونو) د پاکوالي سبب وي .

«أَسألُ اللهَ العَظِيمَ رَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، أَنْ يَشْفِيَک» (رواه الترمذي ، ابؤداود ، صحيح الجامع).

ژباړه : لـه هغه لـوی او د عظمت خښتن الله نـه سوال کوم چې د لـوی عرش خښتن دی ، چې تا لره شفا درکړي (اووه ځلې

د واده کولو يا سپرلۍ اخيستلو دعا

«اللّٰهُمَّ إِنِّيْ أَسْأَلُكَ خَيْرَهَا وَخَيْرَ مَا جَبَلْتَهَا عَلَيْهِ وَأَعُوْذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا وَشَرِّ مَا جَبَلْتَهَا عَلَيْهِ» [سنن ابوداود: ٢ / ٢۴٨].

ژباړه: ای پروردګاره ! زه ستا څخه ددې د خير سوال کوم ، او د هغه څه د خير سوال درنه کوم چې تا هغه پيدا کړی ده ، او پناه غواړم په تا سره ددې له شر نه ، او له هغه شر نه په کوم چې تا هغه پيدا کړې ده .

د جامې اغوستلو دعا

«الحَمْدُ لِلّٰهِ الذِي كَسَانِي هَذَا (الثَّوبَ) وَ رَزَقَنِيهِ مِنْ غَيرِ حَوْلٍ مِنّي وَ لاقُوةٍ» (اهل سنن ، ارواء الغليل: ٧/۴٧)

ژباړه : ساینه هغه الله لره ده چې ما ته یې دا جامه را واغسته، او د کوم طاقت او قوت پرته یې ماته راکړه .

د نوي جامې اغوستلو دعا :

«اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ ، أَنْتَ كَسَوْتَنِيهِ ، أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِهِ وَخَيْرِ مَا صُنِعَ لَهُ ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهِ وَشَرِّ مَا صُنِعَ لَهُ»

(ابوداود و الترمذي).

ژباړه: ای الله! ساینه تا لره ده چې ما ته دې دا (جامه) را واغسته ، زه له تا څخه د هغې خیر او د څه لپاره چې جوړه شویده د هغه د خیر سوال درنه کوم، پر تا پنا غواړم له شره د هغه او له شر د هغه د کوم د پاره چې دا لباس جوړ شوی دی .

د میاشتې د لیدلو دعا

«اللهُ أَكْبَرُ، اللَّهُمَّ أَهِلَّهُ عَلَيْنَا بِالْأَمْنِ وَالْإِيْمَانِ، وَالسَّلَامَةِ وَالْإِسْلَامِ، وَالتَّوْفِيْقِ لِمَا تُحِبُّ رَبَّنَا وَتَرْضَى، رَبُّنَا وَرَبُّكَ اللهُ» [صحيح ابن حبان: ٨٨٨ ،سنن الترمذي: ٥ / ٥٠٦].

ژباړه: الله لوی دی ، ای پروردګاره ! د دغه میاشتې را ختل پر مونږ باندې د امن ، ایمان ،جوړتیا او اسلام او پر هغو شیانو د توفیق سبب کړې کوم چې ستا خوښ دي ، زما او ستا پروردګار الله دی .

د مجلس د ختم دعا

«سُبْحَانَكَ اللَّهُمَ وَبِحَمْدِكَ أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ» [سنن الترمذي ،ابؤداود،و النسائي].

ژباړه: ای الله ته پاک يئ ، ثنا او ستاينه تا لره ده ، زه شاهدي ورکوم چې بغير له تا بل معبود بر حق نشته ، او له تا څخه بخښنه غواړم او تا ته توبه کوم.

د خپلې بی بی سره د کوروالـه کولو په وخت کې دعا

«بِسْمِ اللهِ، اللَّهُمَّ جَنِّبْنَا الشَّيْطَانَ، وَجَنِّبِ الشَّيْطَانَ مَا رَزَقْتَنَا» (البخاري و مسلم).

ژباړه: د الله پاک په نوم ، ای الله ! ته مو له شيطان نه لرې کړې ، او هغه اولاد چې مونږ ته يې راکوې د شيطان څخه يې لرې کړې (د هغه له شر او ضرر يې وساتې) .

د علم د طلب دعا

«اللَّهُمَّ إِنِّيْ أَسْأَلُكَ عِلْماً نَافِعاً و أَعُوْذُ بِكَ مِنْ عِلمٍ لا يَنفع» [صحيح ابن حبان: ٨٢،سنن ابن ماجه: ٢ / ٣٢٧]

ژباړه: ای الله! ستا څخه علم نافع غواړم او له داسې علم پر تا پناه وړم چې په هغه کې ګټه نه وي.

د خطرناكو امراض د وقايې دعا

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْبَرَصِ، وَالْجُذَامِ، وَالْجُنُونِ، وَسيِّئِ الأَسْقَامِ» (صحيح ابن حبان: ١٠١٧).

اى الله! پر تا پنا غواړم له (مبتلا كيدو) د پيس ، ليونتوب او نورو بدو مرضو څخه.

د شرک نه د نجات دعا

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوْذُ بِكَ أَنْ أُشْرِكَ بِكَ وَأَنَا أَعْلَمُ، وَأَسْتَغْفِرُكَ لِمَا لاَ أَعْلَمُ» [مسند احمد: ٤ / ٤٠٣].

اى الله ! زه پر تا پنا غواړم له دې چې ستا سره څوک شريک ونيسم حال دا چې زه ور باندې پوه وم او له تا څخه بخښنه غواړم له هغه (شرک) نه چې زه پرې نه پوهيږم .

د دوښمن سره د مخامخ كيدو دعا

«اللَّهُمَّ اسْتُرْ عَوْرَاتِنَا وَآمِنْ رَوْعَاتِنَا» [مسند احمد، مشكاة المصابيح].

الهي ! زمونږ عيبونه پټ كړې او زمونږ ويره په امن او ډاډ بدله كړې

د چرگ ،خره او سپي د آواز په وخت كې دعا

ابى هريره رضى الله عنه وايي چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي : «إِذَا سَمِعْتُمْ صِيَاحَ الدِّيَكَةِ فَاسْأَلُوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ فَإِنَّهَا رَأَتْ مَلَكًا، وَإِذَا سَمِعْتُمْ نَهِيقَ الْحِمَارِ فَتَعَوَّذُوا بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ، فَإِنَّهُ رَأَى شَيْطَانًا». (رواه البخاري).

ژباړه : کله مو د چرګ آواز واوريد د الله تعالی فضل او کرم وغواړئ ،ځکه هغه دغه مهال پرښته ويني ، او کله مو چې د خره آواز واوريد له شيطان څخه پر الله تعالی پناه غواړئ ځکه چې هغه دغه مهال شيطان ويني .

او فرمايي :« إِذَا سَمِعْتُمْ نُبَاحَ الْكِلاَبِ وَنَهِيقَ الْحُمُرِ بِا للَّيْلِ فَتَعَوَّذُوا بِاللَّهِ ، فَإِنَّهُنَّ يَرَيْنَ مَا لاَ تَرَوْنَ »

ژباړه : کله مې چې په شپه کې د سپيو او خرو آواز واوريد په الله پناه وغواړئ ، ځکه هغوی داسې څه ويني چې تاسې نه وينئ .

د قهر او عصې په وخت دعا

«أَعُوذُ بِاللَّه مِن الشَّيْطَانِ الرَّجِيْمِ »

ژباړه: زه په الله سره له رټل شوي شيطان نه پناه غواړم .

د پور يا قرض نه د نجات دعا

«اللَّهُمَّ اكْفِنِيْ بِحَلاَلِكَ عَنْ حَرَامِكَ وَأَغْنِنِيْ بِفَضْلِكَ عَمَّنْ سِوَاكَ» [سنن الترمذي: ۵ / ۵۶۰].

ای الله! زما احتياجات او اړتياوې له حلال رزق څخه پوره کړه او ما د حرامو له خوړلو وساتې او بغير له تا څخه ما د نورو ټولو نه ستا په فضل او مرحمت سره بې نيازه کړې .

د ایمان د ثبات دعا

حضرت انس رضی الله عنه وایي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم به دا دعا ډیره لوستله:

«یا مُقَلِّبَ القُلوبِ ثَبِّت قَلبي عَلَى دِينِكَ » (الترمذی: ۲۱۴۰و احمد: ۱۹/۱۶۰).

ژباړه :ای د زړونو بدلونکی خدایه! زما زړه ستا په دین ثابت وګرځوه .

د هدایت دعا

«يَا عِبَادِي: كُلُّكُمْ ضَالٌّ إِلاَّ مَنْ هَدَيْتُهُ فَاسْتَهْدُونِي أَهْدِكُمْ» (رواه مسلم).

ژباړه: ای زما بندګانو ! ټول د تاسې لار ورکي او ګمراه یاست مګر هغه څوک چې ما ورته هدایت کړی وي ، پس زما څخه هدایت وغواړئ چې زه تاسې ته هدایت وکړم .

د ځان او خپل اهل عیال د پاره د هدایت دعا کوئ د اهل عیال د پاره د هدایت دعا ځکه خاص اهمیت لري چې که خدای مه کړه هغوی بې لاري شي ستا څخه به یې پوښتنه کیږي ځکه چې ته د هغوی پر وړاندې مسئول یې، او بل دا چې الله سبحانه وتعالی د رښتني مؤمنانو د صفاتو څخه یو همدا صفت بیانوي چې:

هغوی د خپل ځان په اصلاح اکتفا نه کوي بلکي د خپل اهل عیال اصلاح هم له خپل رب څخه غواړي، قال تعالی :[وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا قُرَّةَ أَعْيُنٍ وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا] (الفرقان: ۷۴).

د غم او پريشانى دعا

ابن عباس رضى الله عنهما وايي چې جناب رسول الله صلى الله عليه وسلم به د غم ، مشکل او پريشانى په وخت کې دا دعا لوستله :« لا إِلَٰهَ إِلاَّ اللَّهُ الْعَظِيمُ الْحَلِيمُ، لا إِلَٰهَ إِلاَّ اللَّهُ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، لا إِلَٰهَ إِلاَّ اللَّهُ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَرَبُّ الأَرْضِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ (رواه البخاري ومسلم).

ژباړه: د ستر او بردباره الله پرته بل معبود برحق نشته ، د الله پرته چې د ستر عرش پروردګار دى بل برحق معبود نشته ، د الله پرته چې د آسمانونو او ځمکې او عرش کريم پروردګار دى بل معبود برحق نشته .

د هر کار په پيل کې «بسم الله » ويل

د هر کار په پيل کې (بسم الله) ويل :

د تعجب او خوشحالى په حالت کې :« سبحان الله » ، «الله أکبر» ويل .

د خوشحالى د خبرې په اوريدولو په وخت کې: «الحمدلله» ويل .

د خپه کوونکي خبر او غم په وخت کې : «انا لِلّه و انا اليه رَاجعُون » .

د ښه شي ليدلو او صفت په وخت کې : «ماشآء الله» .

د غلطى ليدلو وروسته : «أستغفر الله» ويل .

دريم فصل

مطلق (غير مقيد) اذکار

مخکې مو وويل چې اذکار په مطلق او مقيد سره ويشل شوي دي ، مقيد هغه اذکار دي چې په وخت ، ځای يا شمير سره مقيد شوي وي لکه : د سبا او ماښام اذکار ، د لمانځه وروسته اذکار ، د خوب او خوراک اذکار او نور .

او مطلق هغه اذکار دي چې په وخت او ځای سره مقيد شوي نه وي بلکې د ورځې يا شپې په هره حصه کې يې ويل جايز دي لکه : د قرآنکريم تلاوت د ورځې او شپې په هره حصه کې يې تلاوت زيات اجر او ثواب لري مګر د قرآن د تلاوت لپاره غوره او افضل وخت د شپې آخره حصه او يا د سهار د لمانځه وروسته ، همدارنګه «لا اله الا الله » ، «سبحان الله» ، «الله اکبر» او نور اذکار مطلق اذکار بلل کيږي .

د قرآن کريم تلاوت

د قرآنکريم د هر توري په تلاوت سره مؤمن ته لس نيکی ليکل کيږي .

له ابن مسعود رضی الله عنه څخه روايت دی چې رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمايلي :« مَنْ قَرَأَ حَرْفًا مِنْ كِتَابِ اللَّهِ فَلَهُ بِهِ حَسَنَةٌ، وَالحَسَنَةُ بِعَشْرِ أَمْثَالِهَا، لَا أَقُولُ الم حَرْفٌ، وَلَكِنْ أَلِفٌ حَرْفٌ وَلَامٌ حَرْفٌ وَمِيمٌ حَرْفٌ ». (رواه الترمذي والدارمی و سلسلة صحيحة).

ژباړه: چا چې د قرآن يو حرف ولوستلو، نو هغه لره يوه نيکي ده او د يوې نيکی لس چنده بدله ده (د وضاحت لپاره فرمايي :) زه دا نه وايم (يعني زما مطلب دا

نه دی) چه الم یو حرف دی، بلکه الف یو حرف دی لام یو حرف دی او میم یو حرف دی.

ابی سعید خدري رضی الله عنه وايي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمايي:
« يقول الرب عز وجل من شغله القرآن عن ذكري وعن مسألتي أعطيته أفضل ما أعطي السائلين وفضل كلام الله على سائر الكلام كفضل الله على خلقه ».
(رواه الترمذی والدارمی و البيهقی فی شعب الا يمان).

ژباړه: د الله تبارک وتعالی ارشاد دی: چه کوم سړی قرآن مجيد مشغول وساتلو زما په ذکر سره او زما نه په سوال او دعا کولو سره زه به هغه ته د هغې نه غوره ورکړم کوم چه سوال کوونکو او دعا کوونکو ته يې ورکوم او د نورو خبرو په پرتله د الله تعالی کلام يا خبرې ته داسې عظمت او فضيلت حاصل دی لکه د خپل مخلوق په مقابله کې چه الله تعالی ته فضيلت حاصل دی .

د ماهرقرآن مقام

عن عايشه قالت رسول الله صلى الله عليه وسلم :«الماهر بالقرآن مع السفرة الكرام البررة، والذي يقرأ القرآن ويتتعتع فيه وهو عليه شاق له أجران» (رواه مسلم).

ژباړه: د حضرت عايشه رضی الله عنها نه روايت دی چې رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمايلي: چا چې په قرآن کې مهارت حاصل کړی وي او هغه د ياد نه يا د مخې نه په بهتره طريقي سره او بې تکليفه روان لولي هغه به د معزز وفا دارو او فرمانبردارو فرښتو سره وي او کوم بنده چه قرآن پاک د ښه نه يادولو يا د نه روانيدو په وجه سره په زحمت او مشقت سره داسې وايي چه په هغی کې نښلي نو هغه ته به دوه اجرونه ورکول کيږي (يو دتلاوت او بل د زحمت او مشقت) .

د قرآن تلاوت د غفلت څخه نجات دی:

ابی هريرة رضي الله عنه وايي چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي :«من قرء عشر ايات في ليلة لم يكتب من الغافلين» (رواه حاكم ،حديث صحيح).

ژباړه: څوک چې لس آيتونه د شپې تلاوت کړي هغه به د غافلينو نه شمارل کيږي.

د «لا اله الا الله » ذکر

جابر رضى الله عنه وايي چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي :«أفضل الذكر لا إله إلا الله وأفضل الدعاء الحمد لله» (المشكاة المصابيح ۲/۴۳۵).

ژباړه: په ټولو کې غوره ذکر «لاإله إلاالله» دی او په ټولو کې غوره دُعا «الحمدلله» ده.

له ابی سعيد الخدري رضى الله عنه څخه روايت دی چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي :

« قال موسى: يا رب علمني شيئاً أذكرك به،وأدعوك به، قال: يا موسى قل لا إله إلا الله، قال: يا رب كل عبادك يقول هذا، قال: قل لا إله إلا الله، قال: إنما أريد شيئاً تخصني به، قال: يا موسى! لو أن أهل السماوات والأراضين السبع في كفة ولا إله إلا الله في كفة مالت بهنّ لا إله إلاالله» (رواه النسائي في عمل اليوم والليلة، وابن حبان في صحيحه)

ژباړه: يو ځل موسى عليه السلام د الله پاک په دربار کې عرض وکړ چې ما ته يو شی وښايه چې په هغې سره زه تا يادوم او تا پرې بولم ، الله پاک وفرمايل: «لا إله

إلا الله» وايه ، ده عرض وکړ چې دا خو ستا ټول بندګان وايي ، ارشاد وشو چې «لا اله الا الله» وايه (موسی) عرض وکړ زما ربه زه داسې مخصوص شی غواړم چې بس ما ته راکړ شي ،ويي فرمايل ای موسی! کچېرې اوه آسمانونه او ځمکې د تلې په يوه پله کې کېښودل شي او «لا إله إلا الله» په بل طرف کې کېښودل نو «لا إله إله الله» به دروند شي .

« لا اله الا الله » تر ټولو غوره ذکر دی چې ددې ذکر لپاره وخت او شمير په سنتو کې نه دی ټاکل شوی هر څومره زيات يې چې څوک وايی په همغه انداره به ثواب ورته ليکل کيږی .

د «سبحان الله وبحمده ، سبحان الله العظيم » ذکر

جناب نبی صلی الله عليه وسلم فرمايلي: «کلمتان خفيفتان على اللسان ، ثقيلتان في الميزان ، حبيبتان إلى الرحمن : سبحان الله و بحمده ، سبحان الله العظيم» (صحيح البخاري ۷۵۶۳).

ژباړه: دوې کلمې په ژبه ډيرې آسانه دي او په تله د ميزان کې ډيرې درنې دي او الله ته ډيرې خوښې دي هغه: سبحان الله و بحمده ، سبحان العظيم .

ابی هريره رضی الله عنه وايي چې رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمايلي : « لأن أَقُولَ سبْحانَ اللَّه، وَالحَمْدُ للَّه، ولا إلَـه إلاَّ اللَّه، وَاللَّه أكْبر، أَحبُّ إليَّ مِمَّا طَلَعَت عليهِ الشَّمْسُ » (رواه مسلم).

ژباړه : دا څلور وايم : «سبحان الله و الحمدلله ،ولا اله الا الله والله أكبر» ماته تر دغه ټولو كائناتو چې لمر پرې راخليږي خوښ دي .

له ابي مالك حارث بن عاصم اشعري رضى الله نه روايت دى چې رسول الله صلى الله عليه فرمايلي:

«الطُّهُورُ شَطْرُ الإِيْمَانِ، وَالْحَمْدُ للهِ تَمْلأُ الْمِيزَانَ، وَسُبْحَانَ اللهِ وَالْحَمْدُ للهِ تَمْلآنِ -أَوْتَمْلأُ- مَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالأَرْضِ» (رواه مسلم).

ژباړه : پاكي او نظافت نيم ايمان دى ، او الحمدلله (ويل داسې نيكي ده) چې د ميزان پله ډكوي او سبحان الله او الحمدلله د آسمان او ځمكې منځ ډكوي .

د « لا حول و لا قوة » ذكر

له ابو موسى اشعري رضى الله عنه څخه روايت دى چې رسول صلى الله عليه وسلم ما ته وويل : اى عبدالله بن قيس! و مې ويل : لبيك يا رسول الله ، ويې فرمايل : آيا تا ته داسې كلمه و نه ښيم چې د جنت له خزانو څخه يوه خزانه ده ؟ و مې ويل : هو يا رسول الله زما پلار او مور تر تا قربان شي ، ويې فرمايل : «لا حَوْلَ وَلا قُوَّةَ إِلا بِاللَّهِ» (رواه البخاري) .

ابی هريره رضى الله عنه وايي چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي :«لا حول ولا قوة إلا بالله دواء من تسعة وتسعين داء أيسرها الهم» (رواه الطبراني في الأوسط) .

ژباړه : «لا حول و لا قوة الا بالله» د ۹۹ مرضونو دوا ده چې آسانه يې د غم لرې كول دى.

پورته ذكر شوي څلور اذكار الباقيات الصالحات بلل كيږي .

په حديث شريف كې راغلي : له رسول الله صلى الله عليه وسلم څخه چا پوښتنه وكړه چې باقيات صالحات څه دي ؟ ويې فرمايل :«التكبير، والتهليل، والتسبيح، والحمد لله، ولا حول ولا قوة إلا بالله »، [رواه مالك و ابن حبان ، وصححه الحاكم].

د «لا إله إلا الله، وحده لا شريك له ...» ذكر

له أبي هريرة رضي الله عنه څخه روايت دی چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي: «من قال: لا إله إلا الله، وحده لا شريك له، له الملك وله الحمد، وهو على شيء قدير. في يوم مائة مرة، كانت له عدل عشر رقاب، وكتبت له مائة حسنة، ومحيت عنه مائة شيءة، وكانت له حرزا من الشيطان يومه ذلك حتى يمسي، ولم يأت أحد بأفضل مما جاء به، إلا أحد عمل أكثر من ذلك» (صحيح البخاري: ٣١١٩).

ژباړه: څوک چې د ورځې سل ځله «لا إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ، وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ » ووايي هغه ته به د لسو غلامانو د آزادولو ثواب رسي ، او هغه د پاره به سل نيكی وليكل شي او د هغې نه به سل بدی يا كوچني ګناهونه پاک شي ، او په هغه ورځ به د شيطان څخه ساتل شوی وي او هيڅ څوک به (د قيامت په ورځ) د ده څخه غوره عمل پيش نه كړي مګر هغه كس چې د ده څخه يې زيات عمل كړی وي .

«استغفار » ويل

رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايي :«و الله انى استغفرو الله و اتوبو اليه في اكثر من سبعين مرة »(رواه البخاري) .

ژباړه: په الله پاک قسم چې زه په ورځ کې له اويا ځلو زيات د الله تعالى څخه مغفرت غواړم او د هغه دربار کې توبه وباسم .

همدارنګه رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي: «يَا أَيُّهَا النَّاسُ تُوبُوا إِلَى اللَّهِ وَاسْتَغْفِرُوهُ، فَإِنِّي أَتُوبُ إِلَى اللَّهِ، وَأَسْتَغْفِرُهُ فِي كُلِّ يَوْمٍ مِائَةَ مَرَّةٍ»

ژباړه : اى خلكو الله ته توبه وباسئ او د هغه څخه بخښنه وغواړئ ، ځكه زه په ورځ كې سل ځله الله تعالى ته توبه او استغفار باسم .

له ابن عباس رضى الله عنه څخه روايت دى چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي: «من لزم الاستغفار جعل الله له من كل ضيق مخرجاً و من كل هم فرجاو رزقه من حيث لا يحسب» (سنن ابى داؤد) .

ژباړه: چا چې استغفار كول پر خپل ځان لازم وګرځول نو الله پاک به ده ته د هرې سختى څخه د خلاصون لاره پيدا كړي او د هر درد او غم څخه به يې خلاصوي او د داسې طرف نه به رزق وركوي چې د ده ګمان هم نه وي .

په ټولو كې غوره استغفار « سيد الأستغفار » دى كوم چې د سبا او ماښام په اذكار كې بيان شو .

اسماء الحسنى

له ابى هريره رضى الله عنه څخه روايت دى چې آنحضرت صلى الله عليه وسلم فرمايلي : إِنَّ لِلَّهِ تِسْعَةً وَتِسْعِينَ اسْمًا مِائَةً إِلا وَاحِدًا مَنْ أَحْصَاهَا دَخَلَ الْجَنَّةَ مائة (رواه البخاري و مسلم) .

ژباړه : د الله تعالى نه نوي نومونه دي هر چا چې هغه ياد کړل يا يې تلاوت کړل نو جنت ته به داخل شي .

او اسماء الحسنى دا دي :

«هو الله الذي لا إله إلا هو الرحمن الرحيم الملك القدوس السلام المؤمن المهيمن العزيز الجبار المتكبر الخالق البارئ المصور الغفار القهار الوهاب الرزاق الفتاح العليم القابض الباسط الخافض الرافع المعز المذل السميع البصير الحكم العدل اللطيف الخبير الحليم العظيم الغفور الشكور العلي الكبير الحفيظ المقيت الحسيب الجليل الكريم الرقيب المجيب الواسع الحكيم الودود المجيد الباعث الشهيد الحق الوكيل القوي المتين الولي الحميد المحصي المبدئ المعيد المحيي المميت الحي القيوم الواجد الماجد الواحد الصمد القادر المقتدر المقدم المؤخر الأول الآخر الظاهر الباطن الوالي المتعالي البر التواب المنتقم العفو الرءوف مالك الملك ذو الجلال والإكرام، المقسط الجامع الغني المغني المانع الضار النافع النور الهادي البديع الباقي الوارث الرشيد الصبور».

اسم اعظم

د اسم اعظم په باره کې څه د پاسه څلويښت اقوال دي چې تر ټولو قوي اقوال په لاندې ډول دي :

١- عن بريدة الاسلمي قال: سَمِعَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُلًا يَدْعُو وَهُوَ يَقُولُ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِأَنِّي أَشْهَدُ أَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْأَحَدُ الصَّمَدُ الَّذِي لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ. قَالَ: فَقَالَ: "وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، لَقَدْ سَأَلَ اللَّهَ بِاسْمِهِ الْأَعْظَمِ الَّذِي إِذَا دُعِيَ بِهِ أَجَابَ وَإِذَا سُئِلَ بِهِ أَعْطَى".

[أخرجه أبو داود (1493) والترمذي (3475)، وابن ماجة (3857)].

ژباړه: د بريده اسلمي رضی الله عنه نه روايت دی چې رسول الله صلى الله عليه وسلم د يو سړي دا دعا واوريده چې ويل يې (اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِأَنِّي أَشْهَدُ أَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْأَحَدُ الصَّمَدُ الَّذِي لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ)، روايت کوونکی وايي چې بيا رسول الله صلى الله عليه وسلم وفرمايل : قسم دي وي زما په هغه ذات باندې چې زما روح د هغه په لاس کې دی چې يقيناً ده د الله په اسم اعظم باندې سوال وکړ هغه اسم اعظم چې کله په هغې باندې دعا وشي نو هغه قبلېږي او چې کله د هغې پوسيله وغوښتل شي نو ورکول کيږي .

٢- عن انس بن مالک قال سمع رسول الله صلى الله عليه وسلم رجلاً يقول : «اللهم إني أسالك بان لك الحمد لااله الا انت المنان بديع السماوات و الارض ياذا الجلال و الاكرام ياحي ياقيوم فقال النبي : لقد دعا الله تعالى باسمه العظيم الذي اذا دعي به اجاب واذا سئل به اعطى» [رواه أحمد و البخاري في الادب المفرد و رواه الاربعة].

ژباړه: له انس رضی الله عنه څخه روایت دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم د يو سړي څخه واوریدل چې ویل یې : (اللهم إني أسالك بان لك الحمد لااله الا انت المنان بديع السماوات و الارض ياذا الجلال و الاكرام ياحي ياقيوم) پس رسول الله وفرمایل : چې هغه په اسم اعظم باندې سوال وکړ څوک چې په دې باندې سوال وکړي قبليږي او چې کله د هغې پوسیله څه وغوښتل شي نو ورکول کيږي .

٣- عن أسماء بنت يزيد ، عن رسول الله أنه قال: "اسم الله الأعظم في هاتين الآيتين: (وَإِلَهُكُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ لا إِلَهَ إلا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ) و الم * اللَّهُ لا إِلَهَ إلا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ [آل عمران: 1، 2] (رواه أبوداود و صحيح الجامع) .

ژباړه : له اسماء بنت یزید رضی الله عنها څخه روایت دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایل : اسم اعظم په دې دوه آيتونو کې دی (وَإِلَهُكُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ لا إِلَهَ إلا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ) او د سورت آل عمران په شروع کې (الم * اللَّهُ لا إِلَهَ إلا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ) .

او د امامة رضی الله عنه په حدیث کې بیا اسم اعظم د البقرې سورت دا آیت (اللَّهُ لا إِلَهَ إلا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ) ، د سورت آل عمران (الم * اللَّهُ لا إِلَهَ إلا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ) ، او سورت طه دا آیت (وَعَنَتِ الْوُجُوهُ لِلْحَيِّ الْقَيُّومِ) آيتونو کې ښودل شوی دی .

۴- د امام ابی حنیفه ، امام طحاوي ، ابن قیم او نورو ډيرو علماؤ رحمهم الله قول دا دی چې اسم اعظم (الله) دی .

وقال ابن أمير حاج الحنفي – رحمه الله: -

عن محمد بن الحسن قال : سمعتُ أبا حنيفة رحمه الله يقول : اسم الله الأعظم هو " الله , " وبه قال الطحاوي وكثير من العلماء , وأكثر العارفين.

وقال ابن عابدين في رد المحتار :وروى هشام عن محمد عن أبي حنيفة أنه اسم الله الأعظم، وبه قال الطحاوي وكثير من العلماء .انتهى

و مدارج السالكين ١/٢١ لابن قيم .

و الله سبحانه وتعالى اعلم

درود شريف

الله سبحانه وتعالى فرمايي: [إِنَّ اللَّهَ وَمَلاَئِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا] (الاحزاب ٥٦).

ژباړه: يقيناً چې الله او د هغه پرښتي پر رسول صلى الله عليه وسلم درود وايي . اى مؤمنانو ! تاسي هم پر ده درود ووایاست او په پوره خلوص ور ته سلام وکړئ .

١- جناب نبى صلى الله عليه وسلم فرمايلي :« من صلَّى عليَّ صلاةً، صلَّى اللَّهُ علَيّهِ بِهَا عشْراً » (مسلم ١/٢٨٨) .

ژباړه: چا چې پر ما باندي يو درود واستولو الله پاک به هغه ته لس درود واستوي

٢- له ابى هريره رضى الله عنه څخه روايت دى چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي :

«وَصلُّوا عَلَي، فَإِنَّ صَلاتَكُمْ تَبْلُغُني حيْثُ كُنْتُمْ» (ابوداود ٢/٣٨٣- احمد ٢/ ٣٦٧)

ژباړه: ما ته درود واستوئ ځکه ستاسې درود هر چیرې چې وي ما ته رسیږي .

۳- له ابی هریره رضی الله عنه څخه روایت دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي :

« الْبخِيلُ من ذُكِرْتُ عِنْدَه، فَلَم يُصَلِّ علَيَّ » . (رواهُ الترمذي وقال: حديثٌ حسنٌ صحيح).

ژباړه: بخیل هغه څوک دی چې (زما نوم د ده په حضور کې) واخیستل شي او هغه په باندې درود (صلی الله علیه وسلم) و نه وایې .

۴- له ابی هریره رضی الله عنه څخه روایت دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي :

« ما مِنْ أحد يُسلِّمُ علَيَّ إلاَّ ردَّ اللَّه علَيَّ رُوحي حَتَّى أرُدَّ عَليهِ السَّلامَ » (رواهُ أبو داود بإسناد صحيح).

ژباړه: هر څوک چې ما ته سلام وړاندې کړي ، الله پاک ما ته خپل روح را ګرځوي تر څو د هغه سلام ځواب ورکړم .

۵- له اوس رضی الله عنه څخه روایت دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي :«إنَّ مِن أَفْضلِ أيَّامِكُمْ يَوْمَ الجُمُعة، فَأَكْثِرُوا عليَّ مِنَ الصلاةِ فيه، فإنَّ صَلاتَكُمْ معْرُوضَةٌ علَيَّ» (رواه ابوداود باسناد صحيح)

ژباړه: یقیناً د تاسو د ورځو غوره ورځ جمعه ده ، په دغه ورځ پر ما باندې زیات درود وایئ ، ځکه ستاسې درودونه ما ته وړاندې کیږي .

۶- لـه ابن مسعود رضى الله عنه ښخه روايت دى چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي :« أَوْلى النَّاسِ بي يوْمَ الْقِيامةِ أَكْثَرُهُم عَليَّ صلاةً » (رواه الترمذي باسناد حسن).

ژباړه : د قيامت په ورځ به ما ته نږدې خلک (د شفاعت لپاره) هغه وي چې پر ما يې زيات درود استولی وي.

۷- لـه فضاله بن عبيد رضى الله عنه ښخه روايت دى چې رسول الله صلى الله عليه وسلم د يو سړي دعا واوريد چې د لمانځه وروسته يې کوله ، چې نه يې پکې د الله لويي او ثنا ولوسته او نه يې په رسول الله درود واستاوا .

رسول الله صلى الله عليه وسلم وفرمايل : دا سړي بيړه وكړه . بيا يې هغه را وغوښت او ورته يې وفرمايل :« إذا صلَّى أحدُكُمْ فليبْدأْ بِتَحْمِيدِ ربِّهِ سُبْحانَهُ والثَّنَاءِ عليه، ثُمَّ يُصلي عَلى النبي صَلّى اللهُ عَلَيْهِ وسَلَّم ثُمَّ يدْعُو بَعدُ بِما شاءَ »

ژباړه: کله چې د تاسي نه کوم څوک لمونځ ادا کړي بايد (دعا) د خپل رب په حمد او ثناء شروع کړي او بيا په پيغمبر صلى الله عليه وسلم باندې درود واستوي وروسته دې د خپلې خوښې دعا وکړي.

۸- د ابو محمد كعب بن عجره نه روايت دى چې وايي : رسول الله صلى الله عليه وسلم مونږ ته راغى ومې ويل : اى رسول الله صلى الله عليه وسلم ! پر تا څرنګه سلام ووايم او څرنګه پر تا درود واستوو ؟ رسول الله صلى الله عليه وسلم و فرمايل : اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ، وعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى آلِ إبْرَاهِيمَ،

إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ. اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ، وعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا بَارَكْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجْيدٌ (البخاري) .

په ټولو کې غوره درود همدا درود دی کوم چې مونږ يې په لمانځه کې وايو .

څلورم فصل

د اذکارو په باره کې څو مسائل

جهري ذکر کول څه حکم لري ؟

ځواب : الحمد لله والصلوة والسلام على رسوله وآله وصحبه وسلم .. وبعد:

باید د ذکر کوونکي آواز د اوریدو په اندازه وي ځکه ذکر کوونکی د الله تعالی مناجات کوي او الله تعالی تر ټولو ښه اوریدونکی دی .

ښایي ذکر په لوړ آواز نه وي بلکي په دومره اندازه چې سړی یې خپله واروي ، ځکه چې داسې کول خشوع ته نږدې او له ریا څخه لرې دي ، لقوله سبحانه وتعالى :[وَاذْكُرْ رَبَّكَ فِي نَفْسِكَ تَضَرُّعًا وَخِيفَةً وَدُونَ الْجَهْرِ...]

ژباړه : او خپل رب په خپل زړه کې (له ځانه سره) په زارۍ او وېره ، نه په لوړ آواز یاد کړه.

يَنْبَغِي أَنْ يُرَاعَى مِقْدَارُ رَفْعِ الصَّوْتِ ،الْمَأْذُونِ بِهِ فِي الذِّكْرِ ، فَالأَصْلُ أَنَّ الذَّاكِرَ يُنَاجِي رَبَّهُ ، وَاللَّهُ تَعَالَى قَدْ وَسِعَ سَمْعُهُ الأَصْوَاتَ ،

فَيَنْبَغِي أَنْ لا يَجْهَرَ بِالذِّكْرِ فَوْقَ مَا يُسْمِعُ نَفْسَهُ ؛ لأَنَّ ذَلِكَ أَقْرَبُ لِلْخُشُوعِ وَأَبْعَدُ مِنَ الرِّيَاءِ ، وَقَدْ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى : { وَاذْكُرْ رَبَّكَ فِي نَفْسِكَ تَضَرُّعًا وَخِيفَةً وَدُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ وَالآصَالِ وَلا تَكُنْ مِنَ الْغَافِلِينَ }

(موسوعة الفقهية ج ٢١ ص ٢٥٠).

جماعي (ډله ييز) ذکر کول څه حکم لري ؟

ځواب : الحمد لله والصلوة والسلام على رسوله وآله وصحبه وسلم .. وبعد:

د ذکر ، شرعي علم او وعظ لپاره جمع کيدل کار د خير دی ، د الله تعالی د رحمت د نزول سبب کرځي.

جناب نبی صلی الله عليه وسلم فرمايلي : «مَا اجْتَمَعَ قَوْمٌ فِي بَيْتٍ مِنْ بُيُوتِ اللَّهِ يَتْلُونَ كِتَابَ اللَّهِ وَيَتَدَارَسُونَهُ بَيْنَهُمْ إِلَّا نَزَلَتْ عَلَيْهِمْ السَّكِينَةُ وَغَشِيَتْهُمْ الرَّحْمَةُ وَحَفَّتْهُمْ الْمَلَائِكَةُ وَذَكَرَهُمْ اللَّهُ فِيمَنْ عِنْدَهُ » (رواه مسلم و ابوداود).

ژباړه : کوم خلک چې د الله د ذکر لپاره را جمع شي نو پرښتې په هغوی را تاويږي ، او رحمت هغوی را نغاړي ، د زړه اطمنان او سکينه وربانديې نازليږي ،او الله تعالی هغوی په ملائکو کې يادوي .

مګر که ذکر د يوې ډلې لخوا په يو صوت او آواز وي چې د ځنو عږ له ځني نورو سره موافق وي که چيرې د التزام په ټوګه وي بدعت دی او د هغه نه پرهيز پکار دی ، ځکه چې په شريعت کې د داسې ډله ييز ذکر چې په يو آواز سره وي د استحباب څه ثبوت نشته . نو ځوک چې په شرع کې په غير لازم شي باندې التزام لګوي د شک پرته بدعت دی .

الذِّكْرُ الْجَمَاعِيُّ : وَهُوَ مَا يَنْطِقُ بِهِ الذَّاكِرُونَ الْمُجْتَمِعُونَ بِصَوْتٍ وَاحِدٍ يُوَافِقُ بَعْضُهُمْ بَعْضًا ، وَقَدْ جَعَلَهُ

إِذَا الْتُزِمَ بِدْعَـةً إِضَـافِيَّةً تُجْتَنَـبُ ، إِذَا نَـدَبَ الشَّـرْعُ إِلَى ذِكْـرِ اللَّهِ فَـالْتَزَمَ قَـوْمٌ الاجْتِمَاعَ عَلَيْهِ عَلَى لِسَانٍ وَاحِدٍ وَصَوْتٍ وَاحِدٍ لَمْ يَكُنْ فِي نَدْبِ الشَّرْعِ مَا يَدُلُّ عَلَى هَذَا التَّخْصِيصِ الْمُلْتَزَمِ ؛ لأَنَّ الْتِزَامَ الأُمُورِ غَيْرِ اللازِمَةِ يُفْهَمُ عَلَى أَنَّهُ تَشْرِيعٌ ، فَلَمْ يَتَنَاوَلْهَا الدَّلِيلُ الْمُسْتَدَلُّ بِهِ ، فَصَارَتْ مِنْ هَذِهِ الْجِهَةِ بِدَعًا مُحْدَثَةً .

(موسوعة الفقهية ج ٢١ ص ٢٥٣).

د ذكر او مناجاتو سره د موسيقۍ د آلاتو ږغول څه حكم لري ؟

ځواب :الحمد لله والصلوة والسلام على رسوله وآله وصحبه وسلم .. وبعد

:د موسيقۍ د آلاتو ږغول حرام صوت شيطان بلل كيږي .

په حديث شريف كې راغلي : «صوتان ملعونان في الدنيا والآخرة، مزمار عند نعمة، ورنة عند مصيبة» (رواه بزار في مسنده، إسناده حسن، السلسلة الصحيحة ٤٢٧ بإسناد حسن).

ژباړه: په دنيا او آخرت كې دوه ملعون (واجب لعنت) آوازونه دي، چې: يو د موسيقۍ د آلاتو غږ د سندرو په وخت كې او بل د مصيبت په وخت كې آواز دى.

آيا د دغو ملعونو شيطاني وسائل كارول به څنګه په ذكر او عبادت كې جايز وي ؟

فتاوى الهندية ليكي :

زمونږ په زمانه كې د ځنو صوفيانو قوالي ، مناجات له موسيقۍ سره او رقص او نڅا كول حرام دى په هغه كې ګډون او ناستى حرام دى او دا عينې موسيقي او سندرې دي .

السماع وقول و رقص الذی یفعله المتصوفة فی زماننا حرام لایجوز القصد الیه والجلوس علیه وهو الغناء والمزامیر سواء .

كَذَا في التَّتَارْخَانِيَّة قال رَحِمَهُ اللَّهُ تَعَالَى السَّمَاعُ وَالْقَوْلُ وَالرَّقْصُ الذي يَفْعَلُهُ الْمُتَصَوِّفَةُ في زَمَانِنَا حَرَامٌ لَا يَجُوزُ الْقَصْدُ إلَيْهِ وَالْجُلُوسُ عليه وهو وَالْغِنَاءُ وَالْمَزَامِيرُ سَوَاءٌ (فتاوی هندیه ۳۵۱/۵) .

مفتی کفایت الله دهلوي رحمه الله وايي:

سماع متعارف یعنی قوالی د ډهول ،سیتار ، سورني وغیره سره د شرعي محرماتو څخه دي او د عامو او خاصو لپاره ناجائز دي .

اشعار او نعت خواني د موسیقی له آلاتو سره دا ټول شرعاً منع او بدعت دی «کل بدعة ضلالة »، بدعت ته رواج ورکونکی ،په هغه کې شریک کیدونکی او اوریدونکی ټول فاسیقان دي (کفایت المفتي: ۹۹/۲) .

په شریکه د قرآن ختم څه حکم لري ؟

جواب : الحمد لله والصلوة والسلام علی رسوله وآله وصحبه وسلم .. وبعد:

اول صورت: داچې د قرآنکریم د تلاوت د پاره جمع کیدل د هغه په داسې طریقه ویل چې یو قرآن وايي او نور عوږ ورته نیسي د هغه په معنی کې تدبر او فکر کول واقعاً د خیر کار دی الله تعالی هغه قبلوي او د هغې په بدل کې اجر ورکوي.

پيغمبر صلَى اللَّه عليْه وآلِه وسلَّم فرمايلي :«مَا اجْتَمَعَ قَوْمٌ فِي بَيْتٍ مِنْ بُيُوتِ اللَّهِ يَتْلُونَ كِتَابَ اللَّهِ وَيَتَدَارَسُونَهُ بَيْنَهُمْ إِلَّا نَزَلَتْ عَلَيْهِمْ السَّكِينَةُ وَغَشِيَتْهُمْ الرَّحْمَةُ وَحَفَّتْهُمْ الْمَلَائِكَةُ وَذَكَرَهُمْ اللَّهُ فِيمَنْ عِنْدَهُ » (رواه مسلم و ابوداود).

ژباړه : کوم خلک چې د الله د ذکر لپاره را جمع شي نو پرښتې په هغوی را تاویږي ، او رحمت هغوی را نغاړي ، د زړه اطمنان او سکینه وربانديې نازلیږي ، او الله تعالی هغوی په ملائکو کې یادوي .

دوهم صورت: دا چې د قرآنکریم سپارې د حاضرینو په منځ کې تقسیم کړي او هر يو پخپله قرآنکریم په زوره سره وایي چې داسې ډول لوستل مکروه دي اول خو افضل دا دی چې يو ښه لوستونکی يې ووايي او نور غوږ وي په هغه کې تدبر وکړي خو که داسې نه وي نو بيا به هر يو قرآنکريم په کراره سره وايي (کفايت المفتي / مفتي کفايت الله دهلوي رحمه الله)

و يكره للقوم أن يقروا القرآن جملة لتضمنها ترک الاستماع (عالمگيري ۵/ ۳۱۷)

و جاء في فتاوى اللجنة الدائمة :

دا چې د قرآنکریم سپارې د حاضرینو په منځ کې تقسیم کړي او هر يو کس پخپله د قرآنکریم څه حصه تلاوت کړي ، د هیڅ یوه د پاره د قرآن ختم نه شمیرل کیږي فقط د تبرک په نیت د قرآن په تلاوت کې يو ډول نقص او کمی دی ،ځکه د قرآن د لوستلو نه هدف الله تعالی ته نږديوالی دی او د هغه حفظ کول ،په هغه کې تدبر کول او د هغه په احکامو پوهيدل او د هغه له بیاناتو څخه عبرت او پند اخيستل موجب د ثواب ګرځي.

دا طريقه ځکه نا مشروع ده چې له رسول الله صلی الله علیه وسلم او اصحابو کرامو څخه نه ده ثابته شوې ،که د حفظ او تعلیم د پاره وي نو باک نه لري.

ثانياً : توزيع أجزاء من القرآن على من حضروا الاجتماع ليقرأ كل منهم لنفسه حزباً من القرآن لا يعتبر ذلك ختماً للقرآن من كل واحد منهم بالضرورة .وقصدهم القراءة للتبرك فقط فيه قصور فإن القراءة يقصد بها القربة وتحفظ القرآن وتدبره وفهم أحكامه والاعتبار به ونيل الأجر والثواب وتدريب اللسان على تلاوته ....إلى غير ذلك من الفوائد ، وبالله التوفيق) ا.هـ فتوى للجنة الدائمة (٤٨٠/٢)

وبالله التوفيق و صلى الله على نبينا محمد و اله و صحبه و سلم

حمدالله "شاكري" غفره الله و لوالديه و لجميع المسلمين
دارات الاسلامي – الاكاديمية الاسلامية العالمية